

När älven fryser till stad

Skapandet av vinterrum mellan land och is i centrala Luleå

Emilia Endre & Saga Henning Backlin

Examensarbete/Självständigt arbete • 30 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Landskapsarkitektprogrammet - Uppsala
Uppsala 2026

När älven fryser till stad. Skapandet av vinterrum mellan land och is i centrala Luleå

When the river freezes into a city. Creating winter spaces between land and ice in central Luleå

Emilia Endre & Saga Henning Backlin

Handledare:	Viveka Hoff, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för stad och land
Examinator:	Carola Wingren, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för stad och land
Biträdande examinator:	Malin Eriksson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för stad och land
Omfattning:	30 hp
Nivå och fördjupning:	Avancerad nivå, A2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i landskapsarkitektur, A2E - landskapsarkitekturprogrammet - Uppsala
Kurskod:	EX0860
Program/utbildning:	Landskapsarkitekturprogrammet – Uppsala
Kursansvarig inst.:	Institutionen för stad och land
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2026
Upphovsrätt:	Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.
Originalformat:	Kappan: A4 Planscher: 594 x 1682 mm
Nyckelord:	landskapsarkitektur, vinterstad, isbana, vinterlandskap, Luleå, offentligt rum, is, snö, ljus, rörelse, vistelse

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap

Institutionen för stad och land

Avdelningen för landskapsarkitektur

Förord

Detta examensarbete består av två delar och bör läsas tillsammans för att få en helhetsbild av projektet. Kappan förmedlar de reflekterande tankarna om projektet, tillvägagångsätt, analysmetoder och den litteraturstudie som har genomförts. De två planscherna förmedlar resultatet av projektet genom visuellt material för nulägesbeskrivning, analyser och gestaltungsförslag.

Arbetet har fötts fram ur ett gemensamt intresse för vinterns kvaliteter och en vilja att undersöka hur landskapsarkitektur kan utformas i städer med lång vintersäsong. Projektet har gett oss en bredare förståelse för landskapsarkitekturs roll och betydelse i att utgå från platsens specifika lösningar i gestaltungsprocessen.

Arbetet har vuxit fram tack vare ett samarbete där alla delar av projektet har fördelats jämnt under processen. Ytterligare information om arbetsprocessen beskrivs i diskussionsavsnittet.

Vi vill rikta ett tack till vår handledare Viveka Hoff för att ha utmanat och lotsat oss genom processen. Vi vill också tacka Luleå kommun och Infrastruktur- och serviceförvaltningen som hjälpt oss att förstå platsen och bidragit med värdefulla diskussioner. Avslutningsvis vill vi tacka Fredrik Bergman för att ha bidragit till skratt och goda råd.

Emilia Endre & Saga Henning Backlin
Ultuna 2026-06-07

Sammanfattning

I urbana landskap som präglas av vinterklimat förbises ofta vinterlandskapets förutsättningar i planering och gestaltning. Snö, is, kyla och mörker betraktas ofta som hinder snarare än resurser, trots att dessa aspekter i hög grad påverkar hur offentliga rum används och upplevs under stora delar av året i nordliga städer. För att skapa hållbara och användbara stadsmiljöer året om krävs ett större fokus på vinterlandskapets kvaliteter och hur dessa kan integreras i gestaltningen.

Detta examensarbete undersöker hur vinterns förutsättningar kan tas tillvara som en resurs i gestaltningen av nordliga städer. Med Luleå som fallstudie har stadens isbana på Luleälven studerats som en temporär utvidgning av stadens offentliga rum. När älven fryser förändras stadsrummet och relationen mellan land och is. Det som under delar av året upplevs som en barriär blir vintertid ett sammanhängande landskap där nya möjligheter för rörelse, vistelse och naturupplevelser uppstår.

Arbetet utgår från den nordvästra delen av isbanan i anslutning till Gültzauudden, där relationen mellan land och is analyserats genom platsbesök, fotografi, skissarbete, samtal och sensoriska studier. Analysen har inspirerats av ett inkännande och utforskande arbetssätt där rörelse, ljus, mikroklimat, siktlinjer och upplevda rumsligheter varit centrala aspekter. Observationerna visar hur vinterklimatet påverkar människors rörelsemönster och vistelse i landskapet, där behovet av rörelse, skyddade vistelseplatser och tydliga orienteringspunkter blir särskilt framträdande i det öppna islandskapet.

Utifrån analyserna identifierades ett behov av att stärka kopplingen mellan land och is samt skapa fler möjligheter att uppleva vinterlandskapet både från land och ute på isen. Gestaltningförslaget omfattar därför nya vinteranpassade tillägg på både land och is i form av ett nytt strandstråk med spång längs vattnet, utsiktsplatser, ett vindskydd med eldstad samt temporära installationer längs isbanan. Förslaget syftar till att skapa nya rörelsemönster, vistelserum och målpunkter som stärker isbanan som ett säsongsbaserat landskapsrum och gör vinterlandskapets kvaliteter mer tillgängliga och upplevelserika.

Arbetet visar hur vinterklimatets och platsens specifika förutsättningar kan användas som en resurs för att stärka rörelse, vistelse och upplevelsen av landskapet under vinterhalvåret.

Nyckelord: landskapsarkitektur, vinterstad, isbana, vinterlandskap, Luleå, offentligt rum, is, snö, ljus, rörelse, vistelse

Abstract

In urban environments shaped by winter climates, the conditions of the winter landscape are often overlooked in planning and design processes. Snow, ice, cold temperatures, and darkness are frequently regarded as obstacles rather than resources, despite the significant impact these factors have on how public spaces are used and experienced throughout the year in northern cities. To create sustainable and accessible urban environments year-round, greater attention is needed towards the qualities of winter landscapes and how they can be integrated into spatial design.

This thesis explores how winter conditions can be utilised as a resource in the design of northern cities. Using Luleå as a case study, the city's ice track on the Luleå River has been examined as a temporary extension of the public urban realm. When the river freezes, the structure of the city and the relationship between land and ice are transformed. What is perceived as a barrier during ice-free periods becomes, in winter, a connected landscape that enables new opportunities for movement, recreation, and experiences of nature.

The project focuses on the northwestern section of the ice track adjacent to Gøltzaudden, where the relationship between land and ice has been analysed through site visits, photography, sketching, conversations, and sensory studies. The analysis is based on an exploratory and site-sensitive design approach in which movement, light, microclimate, sightlines, and spatial experiences have been central aspects. The observations demonstrate how winter conditions influence movement patterns and the use of the landscape, where the need for movement, sheltered places for staying, and clear orientation points become particularly evident within the exposed ice landscape.

Based on the analyses, a need was identified to strengthen the connection between land and ice and to create more opportunities to experience the winter landscape both from land and out on the ice. The design proposal therefore introduces new winter-adapted interventions on both land and ice, including a new waterfront boardwalk, viewing platforms, a sheltered fireplace structure, and temporary installations along the ice track. Together, these interventions aim to create new movement patterns, places for stay, and destinations that reinforce the ice track as a seasonal landscape space while making the qualities of the winter landscape more accessible and experiential.

The project demonstrates how site-specific qualities and winter conditions can be used as a resource to strengthen movement, opportunities for stay, and the experience of the landscape during the winter season.

Keywords: landscape architecture, winter city, ice track, winter landscape, Luleå, public space, ice, snow, light, movement, lingering

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	9
1.1 Syfte, mål och frågeställning.....	10
1.2 Avgränsningar	11
2. Bakgrund.....	12
2.1 Vinterns förutsättningar.....	12
2.2 Luleå som vinterstad	12
2.3 Isbanan som stadsrum	14
3. Arbetsprocess	16
3.1 Utforska landskapet - Förstudie	18
3.1.1 Litteraturstudie.....	18
3.1.2 Platsbesök i Luleå.....	18
3.1.3 Skiss och foto som metod.....	24
3.1.4 Samtal och möten	24
3.1.5 Sammanfattande slutsatser.....	25
3.2 Att gestalta i landskapet - Gestaltungsprocess	26
3.3 Kommunicera gestaltungsförslaget - Presentation.....	29
3.4 Etiskt förhållningsätt	30
3.5 Användning av AI	31
4. Resultat	32
5. Reflektion och diskussion	33
5.1 Metod och processreflektion	33
5.1.1 Platsbesöket	33
5.1.2 Samtal och möten	34
5.1.3 Att arbeta i par	34
5.1.4 Etiska dilemman kring arbetets ämnesområde	35
5.2 Resultatdiskussion.....	36
5.2.1 Design.....	36
5.2.2 Visuellt material och formspråk	38
5.2.3 Layout.....	39
5.3 Avslutande reflektion om ”att tänka vinter”.....	40
Referenser	42

Figurförteckning

Illustrationerna och bilderna i arbetet är författarnas egna om inget annat anges.

Figur 1. Inventeringskarta: Centrala Luleå under vintern. Rutnätsplanen, isbanan, entréer och stråk påvisas.	13
Figur 2. Isbanan på Luleälven med utsikt över staden. Eftermiddag den 17 februari 2026.....	14
Figur 3. Vindskydd med grill vid isbanan.....	14
Figur 4. Festivalförberedelser på isen vid Södra hamnplan, februari 2026.	15
Figur 5. Illustration över arbetsprocessen i relation till avsnittens indelning.	17
Figur 6. Södra Hamnplan.	19
Figur 7. Bryggan på Gråsjälören och detaljbild på ljussättning av träd på ön.	19
Figur 8. Gültzaudden från isbanan och land.	19
Figur 9. Fotografisk studie av platsens ljusvariationer under olika tider på dygnet samt färgschema framtaget utifrån de observerade färgskiftningar i landskapet.	21
Figur 10. Karta över Gültzaudden och Luleå med anteckningar baserat på observationer från platsbesöket.....	23
Figur 11. Skisser och anteckningar från platsbesöket dokumenterat i skissböcker.	23
Figur 12. Dokumentation under platsbesöket i Luleå.	24
Figur 13. Tidiga skisser i bild och skissbok. Utformning av utsiktsplats och brygga med inspiration av formspråk från platsbesöket.	26
Figur 14. Idéskisser för gestaltungsförslag vid isbanan.....	27
Figur 15. Skiss i plan och perspektiv på utsiktsplatsen.....	27
Figur 16. Arbete med sandmodell för att bättre förstå topografien vid framtida förslagens utsiktsplats.	28
Figur 17. Gemensamt arbete av diskussionsunderlag i Miroboard.....	28
Figur 18. Skissfasen av väderskyddet. Inspirerat av eldstaden.	29
Figur 19. Layoutskisser. Vilka delar behövs för att berätta om projektet?	30
Figur 20. Utskrivna planscher för att testa pappersformat, textstorlek och skala på illustrationer	30
Figur 21. Upphängda färdigställda planscher.	40

AI - upplysning

Vi, Emilia Endre och Saga Henning Backlin har använt ChatGPT [<https://chatgpt.com/>] för att utvärdera olika delar av arbetet och kommer nedan presentera kategorier med exempel på prompts och hur dessa har använts i arbetet. AI har använts som stöd och samtliga resultat har granskats, bearbetats och värderats. En mer djupgående diskussion om AI- användning hittas under metodavsnittet.

Textbearbetning och språkgranskning

AI har använts för att omformulera, förtydliga och språkligt bearbeta text. Exempel på prompts som har använts: *"Sammanfatta detta stycke utan att förändra innebörden"*, *"Ge exempel på en sammanfattande rubrik till detta stycke"*. Resultatet har använts för att förbättra texten i uppsatsen och för att få förslag på hur text kan omformuleras för att lättare förstås av läsaren.

Strukturering av rapport och presentation

AI har använts som stöd för disposition, strukturering av innehåll och planering av text och presentationer. Exempel på prompts som har använts: *"Ge exempel på hur ett metodavsnitt kan struktureras."*, *"Hur kan presentationen tidsdisponeras för att tydligt förmedla arbetets centrala delar på 20 minuter?"*.

Programstöd för layout och bildredigeringsprogram

AI har använts för att få stöd och hjälp i program, exempelvis Photoshop, Illustrator, ArcGIS Pro och Autocad. Exempel på prompts som har använts: *"Ge instruktioner för hur jag kan ta bort element i en bild i Photoshop utan att förstöra originalbilden."*, *"Hur kan man plotta flera artboards för att få in i en och samma Illustratorfil?"*, *"Ge instruktioner för hur jag kan få tillbaka recover-data från min Illustratorfil efter en programcrash."*.

Visualisering och kommunikation

AI har använts som stöd för att hitta inspiration i hur värden kan kommuniceras i plan, diagram och planscher. Exempel på prompts som har använts: *"Ge exempel på metoder för hur sensoriska kvaliteter och upplevelser som ljus, vind och upplevda rum kan visualiseras i en analys."*, *"Vilka rubriker kan användas för att tydligt kommunicera platsens funktion och karaktär?"*.

1. Introduktion

Inom landskapsarkitekturämnet lär vi oss att analysera och gestalta platser utifrån platsens förutsättningar för att utveckla platsspecifika och hållbara lösningar (Dee 2004). Samtidigt utgår planering och gestaltning ofta från barmarkssäsongen där grönska och sommarmånadernas kvaliteter dominerar, medan vinterlandskapets villkor sällan ges samma utrymme. I nordliga delar av världen, där snö, kyla och mörker präglar landskapet under stora delar av året, kan det resultera i att viktiga säsongsbundna kvaliteter förbises (Pressman 2004; Stout et al. 2018).

Vinterns förutsättningar förknippas ofta med negativa aspekter och utmaningar men bidrar även till unika kvaliteter och möjligheter. Intresset för vinterstäder och utvecklingen av dessa har ökat bland annat genom initiativet *Winter City Movement* som syftar till att göra städer i nordliga delar av världen mer hållbara och attraktiva under vintermånaderna. I flera städer i norra Sverige pågår ett aktivt arbete för att utveckla denna typ av frågor och vad det faktiskt innebär i praktiken för en stad (*Winter Cities Institute* u.å.).

I nordliga städer behöver planeringen i högre grad ta hänsyn till årstidsvariationer, då det medför tydliga kontraster i stadens förutsättningar (Pressman 1995). Vi ser som väsentligt att som landskapsarkitekter arbeta med ett helhetsperspektiv där alla årstider inkluderas och där både vinterns kvaliteter och utmaningar kan integreras i planering och gestaltning.

Mot denna bakgrund kontaktades Infrastruktur- och serviceförvaltningen på Luleå kommun. Staden valdes till projektplats med utgångspunkt i det redan pågående arbetet kring vinterstadens utveckling, samt en ambition att vidare utforska och bidra till detta. Luleå är en utpräglad vinterstad där vinterlandskapet utgör en central del av stadens identitet (Visit Luleå u.å.). I dialog med kommunen identifierades områden i de centrala delarna av staden med potential att vidareutvecklas utifrån vintermånadernas förutsättningar. Särskilt intressant blev stadens relation till Luleälven.

En av de mest framträdande företeelserna på vintern i Luleå är isbanan på Luleälven, som varje vinter anläggs när älven fryser. Vinterlandskapet och isen innebär en förändring i hur staden används och isen kan upplevas både som en resurs och en begränsning i staden. Älven möjliggör för nya aktiviteter som bad och rekreation under isfria perioder, men kan samtidigt upplevas som en barriär i rörelsen genom landskapet. Det som tidigare upplevts som en barriär ersätts av en sammanlänkande yta och ökar tillgängligheten mellan olika platser i staden

vintertid. När älven fryser uppstår ett tillfälligt utvidgat stadsrum, där isen möjliggör nya upplevelser och fungerar både som plats för rekreation och transportsträcka (*Upplev Luleås isbana!* u.å.).

Öar och motsatt sida av älven kan nås till fots, på skidor, skridskor eller spark och staden kan upplevas genom nya perspektiv i det öppna landskapet. Samtidigt som vissa delar av Luleå blir mer tillgängliga blir andra mer svåråtkomliga. Vintersäsongen med snö, is, mörker och kyla ställer krav på både fysisk och upplevd trygghet vilket påverkar hur staden används och planeras. Den frusna älven fungerar som ett alternativt stadslandskap och det finns en hög potential i att vidareutveckla detta. Att ta vara på vinterns förutsättningar är viktigt för att stärka Luleås identitet som vinterstad, både för invånare och besökare (Pressman 1995).

Vår personliga relation till vinterlandskapet har också haft betydelse för projektets inriktning. Under vår uppväxt har vi bott och vistats i miljöer där snö är en central del av landskapet. Genom friluftsliv, skidåkning och vandring har vi utvecklat en stor kärlek för snö och vinterlandskap. När vi påbörjade landskapsarkitektutbildningen upplevde vi att planering och design av städer i norr sällan behandlas och att aspekter som snöfall, snöröjning, is, kyla och mörker ofta bortprioriteras i gestaltningssammanhang.

Mot denna bakgrund tar arbetet avstamp i en vilja att undersöka hur både vinterns kvaliteter och utmaningar kan integreras i gestaltning.

1.1 Syfte, mål och frågeställning

Syftet med arbetet är att undersöka och ta fram ett förslag för hur vinterns förutsättningar kan tas tillvara som en resurs i gestaltningen av nordliga städer. För att skapa mer tillgängliga, upplevelserika och användbara urbana rum under vinterhalvåret behöver vinterlandskapets kvaliteter och utmaningar i större utsträckning integreras i planering och gestaltning.

Med Luleå som fallstudie studeras isbanan på Luleälven som en temporär utvidgning av stadens offentliga rum, med fokus på hur vistelse- och rörelsekvaliteter kan stärkas under vinterhalvåret.

Följande frågeställning kommer att besvaras i arbetet:

- Hur kan det urbana landskapsrummet i Luleå anpassas för att utifrån isbanan skapa ett mer upplevelserikt möte mellan land och is, med utgångspunkt i vinterklimatets förutsättningar och möjligheter?

1.2 Avgränsningar

Arbetet avgränsas och utgår från vintermånaderna och dess förhållanden och behandlar isbanan som ett säsongsbundet fenomen. Arbetet har fokuserat på platsens funktioner under vintermånaderna och projektet undersöker därför inte platsens funktion och användning under resterande delar av året.

En del av isbanan i anslutning till Gältzaudden har valts ut som fokusområde i studien där kopplingen mellan land och is samt dess omgivning studerats mer i detalj.

Klimatförändringar och dess påverkan på framtidens klimat, såsom mildare och kortare vintrar och dess påverkan på isens funktion ingår inte i arbetet. Detta gäller även skötsel, tekniska och säkerhetsmässiga aspekter kopplat till isbanan.

2. Bakgrund

Avsnittet introducerar Luleås förutsättningar som vinterstad samt isbanans roll i staden.

2.1 Vinterns förutsättningar

Begreppet vinterstad kan definieras på flera olika sätt. Forskaren Norman Pressman beskriver vinterstäder som städer som uppfyller följande fem kriterier. De kännetecknas ofta av temperaturer under noll grader, nederbörd som främst faller i form av snö, begränsat antal soltimmar. Det fjärde kriteriet är att dessa tre kriterier uppfylls under en stor del av året och det femte kriteriet är tydliga säsongsvariationer (Pressman 2004).

Människors beteende påverkas i hög grad av klimatet. Det kalla och mörka vinterklimatet leder ofta till minskad utomhusaktivitet och gör att människor i större utsträckning drar sig från att gå ut. Som en följd av detta tenderar många att stanna hemma och vara mindre fysiskt och socialt aktiva. Denna minskade fysiska aktivitet utomhus samt bristen på dagsljus påverkar det psykiska och fysiska välbefinnandet hos människor och kan leda till säsongsbaserad depression (Pressman 2004). I kalla och blåsig klimat rör sig människor generellt snabbare och stannar upp i högre grad vid vindstilla och soliga platser (Chan & Ryan 2009).

Dessa faktorer betonar vikten av att utgå från vinterförhållanden och ”att tänka vinter” i planering och design av städer (Pressman 1987; 2004; *Winter Cities Institute* u.å.). Även om vintern ofta förknippas med utmaningar lyfter forskning fram vikten av att se vintern som en resurs snarare än ett hinder (Stout et al. 2018; Leposa 2025). Vintern har egna kvaliteter och skapar unika handlingsmöjligheter, *affordances*, där exempelvis snö kan förändra vardagliga ytor till platser för lek och spontan rekreation (Leposa 2025). Detta perspektiv är särskilt relevant i städer som Luleå, där vinterlandskapet utgör en central del av stadens identitet och offentliga rum.

2.2 Luleå som vinterstad

Luleå ligger i Norrbotten, vid Luleälvens utlopp till Östersjön. Stadens geografiska läge, cirka 15 mil söder om polcirkeln, innebär ett subarktiskt klimat med långa vintrar där snö, is, mörker och kyla präglar landskapet under stora delar

2.3 Isbanan som stadsrum

Arbetet utgår från Dee (2004) definition av ett rum, där golv, väggar och tak definierar de rumsliga avgränsningarna. Detta är något som även kan appliceras på isbanan på Luleälven där det omkring liggande landskapet, himlen, isen och isbanan står för dessa rumsliga avgränsningar.

År 2003 etablerades isbanan runt Luleås centrumhalvö för att skapa mer liv och rörelse. Banan sträcker sig från Norra hamn till Södra hamnplan, med avstickare till Gråsjälören, Mjölkudden och Bergsnäset. Sträckan är cirka 10 kilometer lång och kan variera något beroende på isförhållanden. Isbanan är cirka 30 meter bred, där ett spolat mittstråk främst används för skridskoåkning och spark, medan snötrottoarerna på vardera sida är anpassade för gångtrafik (se *Figur 2*). Vindskydd och grillplatser finns kontinuerligt utplacerade längs isbanan och även ett par på Gältzaudden (se *Figur 3*).

Figur 2. Isbanan på Luleälven med utsikt över staden. Eftermiddag den 17 februari 2026.

Figur 3. Vindskydd med grill vid isbanan.

Isbanan är ett uppskattat och välanvänt rekreativsområde i staden av såväl Luleåbor som turister och har blivit en central del av Luleås identitet som vinterstad. Isbanan fungerar som en temporär utvidgning av stadens offentliga rum. Den används både för vardaglig aktivitet och rörelse, såsom skridsko- och sparkåkning med lånesparkar som tillhandahålls av kommunen. Den används som pendlingssträcka för skolungdomar och arbetande samt olika typer av evenemang som festivaler, skridskotävlingar och maratonlopp (se *Figur 4*).

Figur 4. Festivalförberedelser på isen vid Södra hamnplan, februari 2026.

För att utveckla isbanan har kommunen etablerat ett samarbete med bland annat Konstfrämjandet Norrbotten som de senaste åren stått för designen av vindskydden på isen. Iskonstnärer har även varit med och skapat olika kreationer av isblock från älven, samt ett samarbete med fritidshemmen i Luleå där barn får vara med och smycka lånesparkarna.

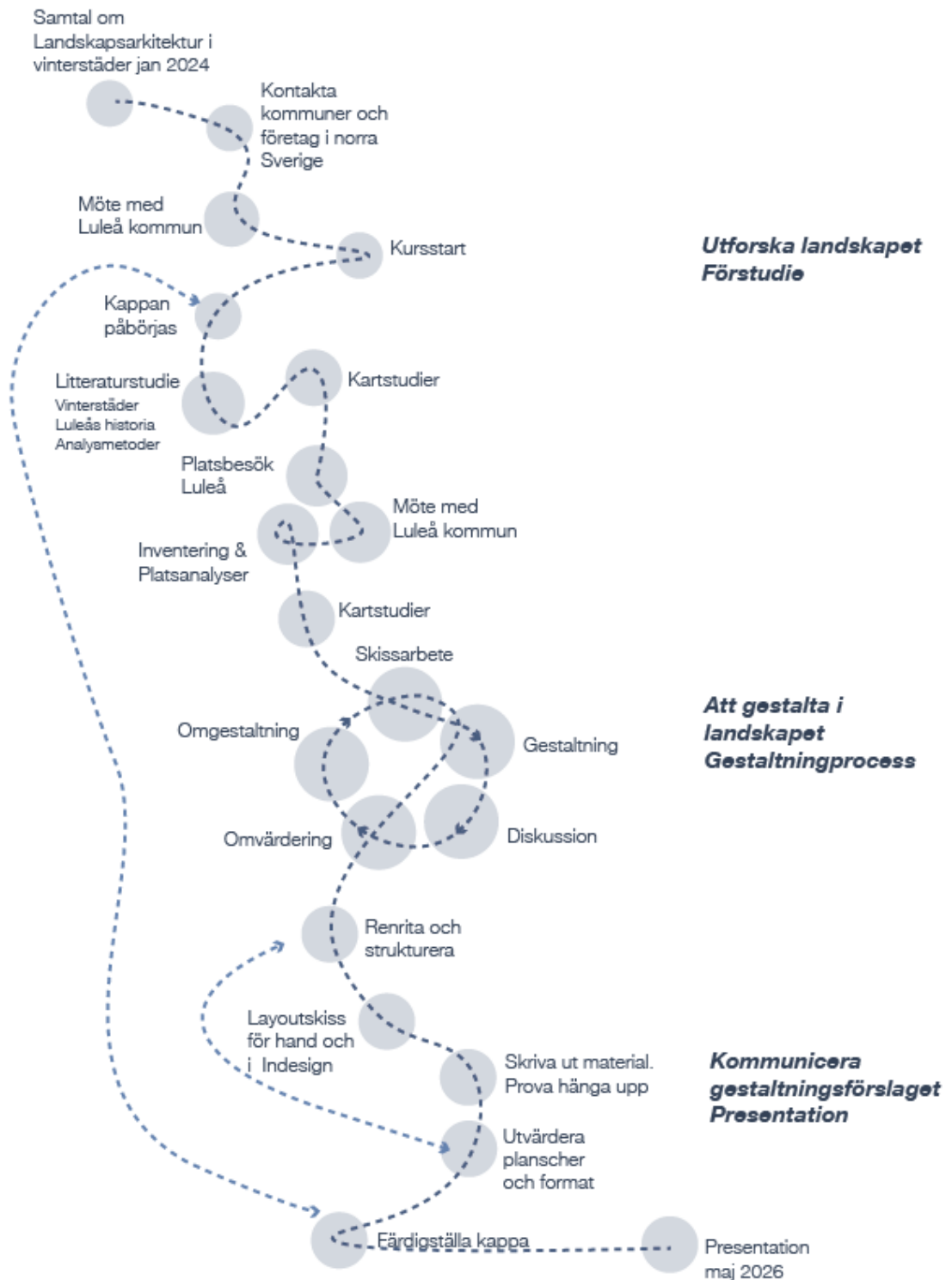
Isbanans öppettider varierar år till år, och generellt är banan öppen mellan december och april. Det finns en potential i att vidareutveckla isbanan och utforska dess utvecklingsmöjligheter. Detta uppmärksammas också av kommunen som har påbörjat en förstudie för att undersöka hur isbanan kan spela en större roll i Luleå som vinterstad (Vårt Luleå 2026).

3. Arbetsprocess

Följande avsnitt beskriver vår arbetsprocess och de metoder som legat till grund för arbetet.

Under arbetets gång har inventering, analys, skissande, gestaltning samt reflektion och diskussion skett parallellt och utvecklats iterativt över tid. Arbets sättet kan kopplas till Nigel Cross (2011) som beskriver hur intuition och erfarenhetsbaserad kunskap är av betydelsefull karaktär i gestaltande processer och där lösningar utvecklas genom ett kontinuerligt samspel mellan analys, prövning och reflektion.

Detta avsnitt är uppdelat i tre faser, *Utforska landskapet - Förstudie*, *Att gestalta i landskapet - Gestaltningsprocess* och *Kommunicera gestaltningsförslaget – Presentation*. Faserna har delvis pågått parallellt och påverkat varandra genom hela processen. Samtidigt har arbetet följt en övergripande kronologisk ordning från förstudie till design och vidare till presentation (se *Figur 5*).

Figur 5. Illustration över arbetsprocessen i relation till avsnittens indelning.

3.1 Utforska landskapet - Förstudie

För att fördjupa vår förståelse av Luleå, projektområdet och problemrymden genomfördes litteraturstudier, kartstudier och ett platsbesök. Metoderna och processen för dessa moment beskrivs i detta avsnitt.

3.1.1 Litteraturstudie

En inledande litteraturstudie genomfördes för att skapa en teoretisk grund för arbetet. Informationsinhämtningen omfattade vetenskapliga artiklar, referensprojekt samt litteratur inom landskapsarkitektur med fokus på vinterstäder, Luleås historia och samtida utveckling samt analysmetoder som möjliggjorde ett inkännande och plastbaserat arbetssätt.

3.1.2 Platsbesök i Luleå

Arbetet baseras på ett platsbesök i Luleå som genomfördes i mitten av februari 2026, under tre dagar. Syftet med platsbesöket var att skapa en övergripande och platsförankrad förståelse för Luleås centrala områden samt isbanans roll och koppling till staden.

Analysen har tagit avstamp och inspirerats av Thomas Oles (2013) som beskriver att landskapet förstås genom rörelse, sekvenser och sinnliga upplevelser. Platsbesöket inleddes med en övergripande orientering i staden följt av mer detaljerade och utforskande analyser med fokus på isen och isbanan samt det närliggande rekreationsområdet Gältzaudden.

Valet av projektplats föregicks av en förstudie där flera potentiella platser undersöktes, främst Södra hamnplan, Gråsjälören, och Gältzaudden (se *Figur 6, 7 & 8*). Dessa platser nämndes i samtal med kommunen som relevanta och intressanta platser. Inför platsbesöket studerades områdena genom kartor och fotografier, och på plats genomfördes övergripande analyser av samtliga tre områden.

Figur 6. Södra Hamnplan.

Figur 7. Bryggan på Gråsjälören och detaljbild på ljussättning av träd på ön.

Figur 8. Gältzaudden från isbanan och land.

Efter övergripande analyser riktades fokus mot Gùltzaudden, som uppfattades ha särskilt intressanta kvaliteter genom sin kombination av naturlig parkmiljö och närhet till stadskärnan. Till skillnad från Södra hamnplan som är en central entré till isbanan med flera eventfunktioner och domineras av hårdgjorda ytor och Gråsjälören, som är en redan funktionsrik mindre ö med kafé, värmestuga och ljusspel. Tillgängligheten till Gråsjälören är samtidigt till stor del beroende av isbanan vintertid och båttrafik under sommarhalvåret. Efter dessa insikter bedömdes Gùltzaudden ha störst utvecklingspotential.

Udden har en etablerad koppling till isbanan och centrala Luleå genom en belyst strandpromenad och närhet till entrén vid hälsans hus. Här finns tallskog, öppna gräsytor, en lekplats och stränder. Vi uppfattade att platsen hade utvecklingspotential genom tillägg som kan stärka de befintliga kvaliteterna och funktionerna.

Staden studerades genom upprepade förflyttningar mellan land och is, vid olika tider på dygnet och under varierande väderförhållanden. Även rumsliga och sensoriska kvaliteter i landskapet undersöktes genom observationer av siktlinjer, topografi, skala, ljus, ljud, upplevt klimat, vind, temperatur och materialitet. Genom att röra sig i landskapet och låta vår intuition styra identifierades platser, stråk och större områden med särskilda intressanta kvaliteter.

Vidare undersöktes hur människor använder och rör sig genom området, samt hur dessa rörelsemönster påverkas av klimatet. Våra egna rörelser och beteenden observerades likaså. Observationerna kompletterades även med samtal med platsens användare samt semistrukturerade samtal med tjänstepersoner på Luleå kommun.

Under följande rubriker beskrivs analyserna mer utförligt.

Ljusets påverkan på landskapet

Ljusets variation påverkade upplevelsen av projektområdet under platsbesöket och var avgörande för platsens atmosfär under dygnets olika skeden. Kombinationen av snö, is och himmel skapar ett landskap där ljuset förstärks, reflekteras och ibland suddar ut gränser. När vi rörde oss från land ut på isen upplevde vi hur landskapet öppnade upp sig och hur ljusförhållandena förändrades. Kontrasten mellan land och is blev särskilt tydlig under skymning och kväll, då det öppna islandskapet aldrig upplevdes som helt mörkt. Reflektionen mellan himmel, snö och is skapade ett ständigt föränderligt ljusspel och en rumslig upplevelse som vi upplevde som unik för denna typ av miljö.

Platsen dokumenterades genom fotografier som efter platsbesöket sammanställdes. Det synliggjorde tydliga skillnader i ljuset vilket kunde översättas till ett färgschema som förtydligade platsens skiftande karaktär (se *Figur 9*).

Analysen väckte vårt intresse för ljuset som bärande kvalitet och naturupplevelse. Ljuset har varit vägledande under gestaltningsprocessen. Detta beskrivs vidare i gestaltningen.

Figur 9. Fotografisk studie av platsens ljusvariationer under olika tider på dygnet samt färgschema framtaget utifrån de observerade färgskiftningar i landskapet.

Användare, vistelse och rörelsemönster

För att förstå hur platsen används har rörelse och användning analyserats utifrån Jan Gehls (2011) kategorisering av aktiviteter i offentliga rum: nödvändiga, frivilliga och sociala aktiviteter. Gehl menar att den lokala omgivningen och det offentliga rummet påverkar användningen. Att människor tenderar att stanna längre och delta i fler frivilliga aktiviteter när den omgivande miljön upplevs som attraktiv och av hög kvalitet (Gehl 2011).

Under platsbesöket observerade vi ett flertal olika typer av aktiviteter som vi i efterhand har kunnat placera i de tre olika kategorierna. Kategoriseringen har legat till grund för en användaranalys som tydligare har fått oss att förstå behoven på platsen. Med hjälp av fotografier, skisser och anteckningar observerade vi hur olika användargrupper rörde sig och vistades på platsen.

De nödvändiga aktiviteterna är kopplade till pendling och sker oberoende av platsens kvalitet. Isbanan används som ett transportstråk där skolungdomar och pendlare tar sig till och från skolan och jobbet.

De frivilliga aktiviteterna är flexibla och kopplade till yttre förutsättningar och kvaliteten på miljön. Isen och strandpromenaden används av en bred användargrupp under stora delar av dygnet.

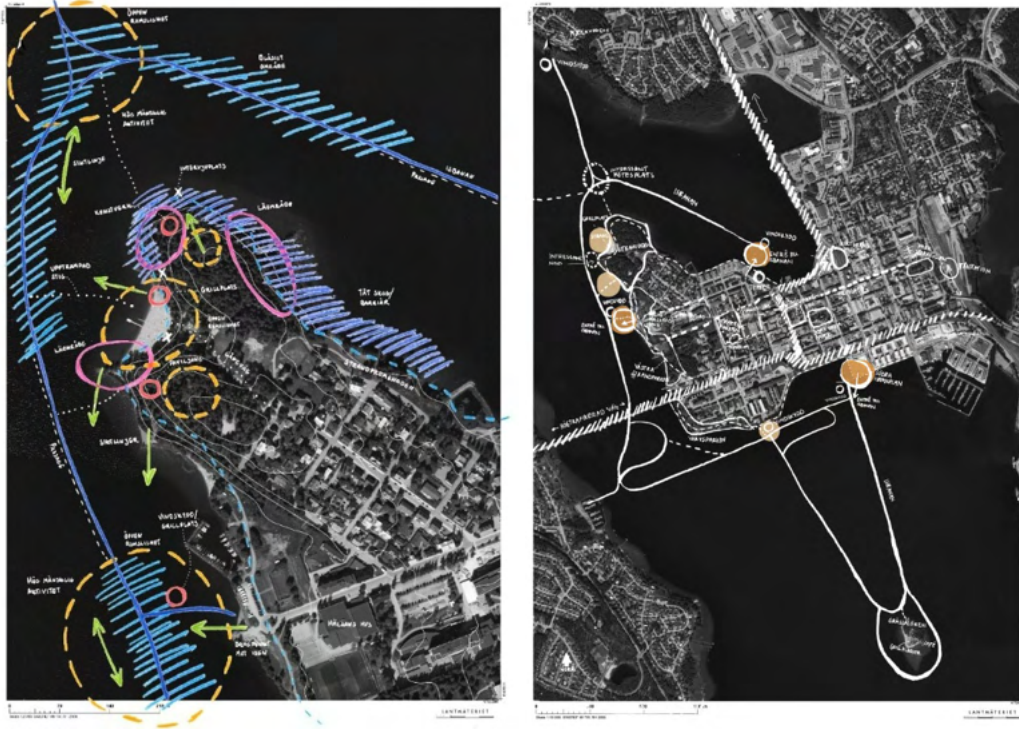
De sociala aktiviteterna sker när man upplever att det finns förutsättningar för dem, och påverkas av platsens kvalitet. Dessa aktiviteter uppstår på specifika platser såsom vid grillplatser och vindskydd där människor samlas och möts.

Mikroklimat och väderpåverkan

På platsbesöket observerade vi att användningen av platserna påverkades och tydligt kunde kopplas till vädret och de upplevda mikroklimaten. De frivilliga och sociala aktiviteterna påverkas framför allt av var och hur man använder platsen. Vind, temperatur, solinstrålning och skugga påverkar om platserna upplevs mer utsatta och andra mer omslutande med en påtagligare rumslighet.

Vi observerade att vid kallt och blåsig väder tenderade vi och andra användare att fokusera på målpunkten. Det finns ett behov av konstant rörelse både för att ta sig fram fort och för att behålla kroppsvärmen. Samtidigt uppstår behovet av skyddade platser där man har möjlighet att stanna upp och värma sig på grund av de generellt låga temperaturerna. Analysen synliggjorde behovet av både platser för rörelse och stillhet samt varierande rumsligaförutsättningar i projektområdet.

Inventeringen och analyserna bidrog till en fördjupad förståelse av platsens förutsättningar och behov, vilket låg till grund för förslaget (se *Figur 10*).

Figur 10. Karta över Gültzaudden och Luleå med anteckningar baserat på observationer från platsbesöket.

Figur 11. Skisser och anteckningar från platsbesöket dokumenterat i skissböcker.

Figur 12. Dokumentation under platsbesöket i Luleå.

3.1.3 Skiss och foto som metod

Skisser, fotografier och anteckningar användes som verktyg för att dokumentera platsens rumsliga och upplevelsemässiga kvaliteter. Delar av skissarbetet genomfördes i efterhand och baserades på fotografier och minnesbilder. Materialet från platsbesöket utgjorde ett viktigt underlag för att i efterhand kunna återge upplevelsen av platsen (se *Figur 11 och 12*). Under processen har skissmaterial och analyser kontinuerligt uppdaterats i takt med nya observationer.

3.1.4 Samtal och möten

Utöver observationerna och analyserna har samtal med platsens användare och tjänstepersoner på Luleå kommun genomförts. De spontana samtalen med användare fokuserade på hur platsen används och upplevs. Frågorna utformades öppet för att bjuda in till spontana reflektioner där följdfrågor ställdes utifrån respondentens tankar och erfarenheter.

Samtal med Luleå kommun genomfördes före och efter platsbesöket. De inledande två mötena fokuserade på Luleå som stad. Samtalen fokuserade på att förstå kommunens behov och tankar om Luleå som vinterstad, kommunens arbete med vinterrelaterade frågor och diskussion om potentiellt intressanta platser att vidare undersöka. Under platsbesöket genomfördes ytterligare två samtal med fokus på platsen och isbanans praktiska och planeringsmässiga förutsättningar. Genom att utgå från övergripande teman kunde samtalen utvecklas fritt och bidra med nya perspektiv, erfarenheter och insikter som inte hade framkommit genom mer strukturerade intervjuer.

Dessa möten och samtal gav oss en fördjupad inblick i hur platsen används i dagsläget och hur landskapet upplevs av luleåborna.

3.1.5 Sammanfattande slutsatser

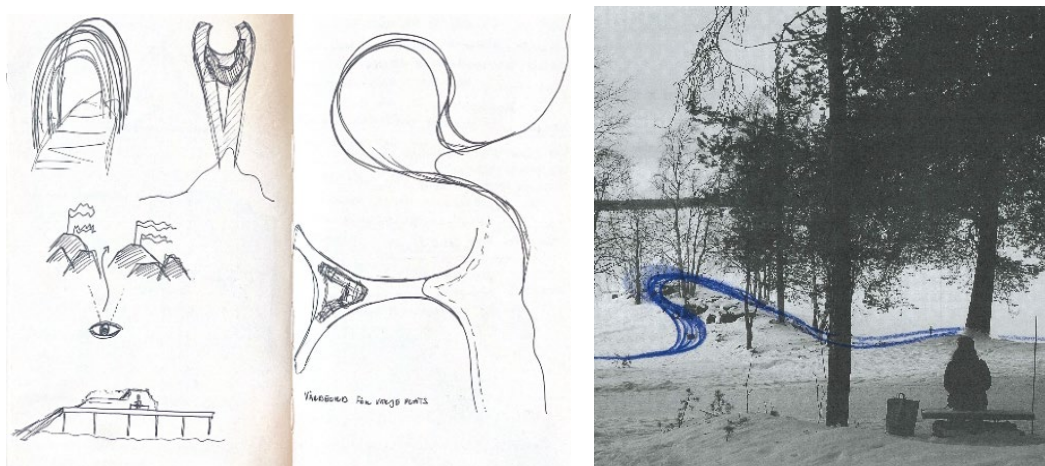
Med utgångspunkt i analyserna identifierades följande aspekter som centrala utgångspunkter för gestaltungsarbetet:

- Klimatförhållandena påverkar vistelsetid och rörelsemönster, där kontinuerlig rörelse ofta blir en förutsättning för att upprätthålla värme under vintern.
- För att möjliggöra längre vistelse och sociala möten krävs skyddade och behagliga platser som fungerar i olika väder och klimat.
- Elden fungerar som en viktig social nod vilket skapar förutsättningar för möten, uppehåll och ett långsammare tempo i vinterlandskapet.
- Snö och is bidrar till ett tilltalande, inspirerande och varierat landskap.
- Det finns potential att stärka koppling mellan is och land vid Gultzaudden.
- Gultzaudden och isbanan utgör viktiga rekreativa miljöer och mötesplatser i centrala Luleå under vinterhalvåret.
- Det lilla landskapets detaljer, material och naturliga former utgör en viktig inspirationskälla för gestaltningens formspråk och rumsliga uttryck.

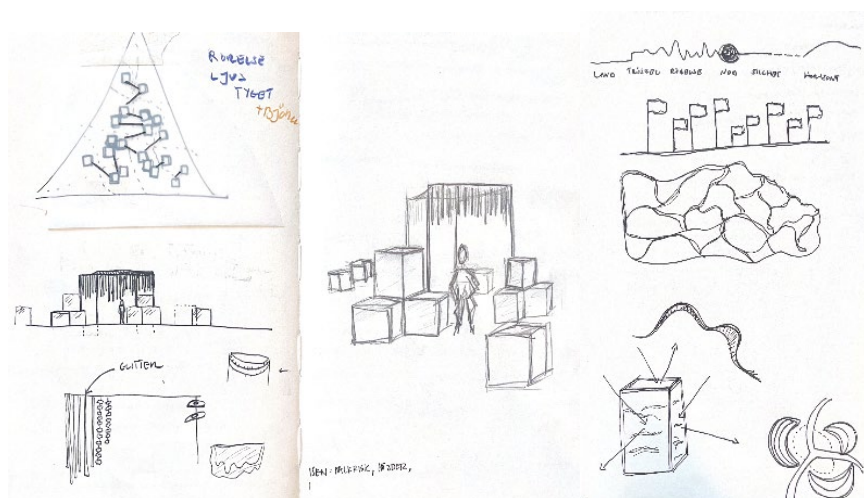
3.2 Att gestalta i landskapet - Gestaltningens process

Gestaltningens arbetet har utvecklats parallellt med analysen och skissarbetet. Gestaltningen har baserats på de kvaliteter och behov som identifierades under platsbesöket, analyserna och litteraturstudierna.

Skissen som verktyg har fungerat som ett sätt att snabbt kommunicera idéer och koncept till varandra och inte endast för att producera visuellt material till gestaltningen (se *Figur 13, 14* och *15*). För att bättre förstå topografin i relation till designidéerna arbetade vi även med en fysisk modell i sand (se *Figur 16*). Modellen användes som ett effektivt och undersökande arbetsverktyg där vi genom skissande, diskussion och testande kunde utforska olika sätt att hantera platsens höjdskillnader.

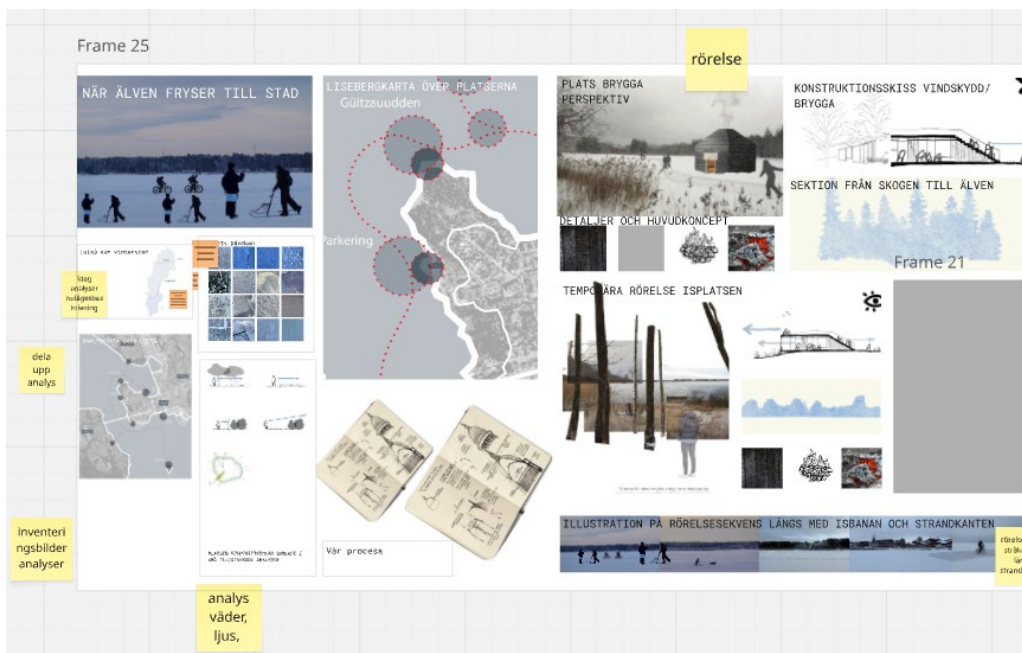
Figur 13. Tidiga skisser i bild och skissbok. Utformning av utsiktsplats och brygga med inspiration av formspråk från platsbesöket.

Figur 16. Arbete med sandmodell för att bättre förstå topografin vid framtida förslagets utsiktsplats.

Vi har även arbetat med gemensamma digitala plattformar, såsom visuella referenssamlingar på Pinterest och arbetsytor i Miro, där vi samlat referenser, bilder och tankar (se Figur 17). Dessa visuella samlingar har hjälpt oss att skapa ett övergripande gemensamt visuellt språk och en gemensam riktning i projektet.

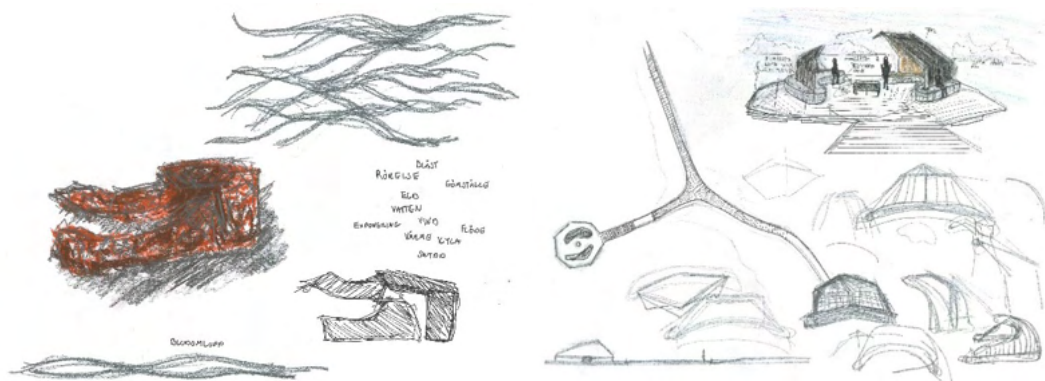

Figur 17. Gemensamt arbete av diskussionsunderlag i Miroboard.

För att undersöka hur analyserna kunde kommunicera platsens rumsliga upplevelser inspirerades vi av Arne Branzells (1976) metoder där former, symboler och färger används för att visualisera landskapets karaktär och upplevelsekvaiteter.

Inspiration har även inhämtats från projektet Visioner i Norr (u.å.) som varit en viktig inspirationskälla för gestaltning i nordliga klimat och hur platsens identitet och förutsättningar kan tas tillvara i vinterlandskap. Även projektet Vinterrum (u.å.) har fungerat som en inspirationskälla genom sitt fokus på vinteranpassade offentliga rum och hur vistelse, rörelse och sociala kvaliteter kan stärkas under vintermånaderna.

Under platsbesöket noterades detaljer i landskapet, såsom ljusets reflektion i is och snö, färgskiftningar samt mönster och material i landskapet. Dessa noteringar användes som grund för projektet formspråk. Ett exempel är hur elden och den glödande vedens form och färgskala, från svart kol till de orangeröda tonerna i elden användes som inspiration till formen på vindskyddet (se *Figur 18*).

Figur 18. Skissfasen av väderskyddet. Inspirerat av eldstaden.

3.3 Kommunicera gestaltningsförslaget - Presentation

För att spegla arbetsprocessen och det inkännande arbetssättet har det varit viktigt att planscherna följer projektets utveckling, från platsbesök och analys till programförslag och gestaltning.

Arbetet med att kommunicera gestaltningsförslaget har omfattat skisser av layout på papper, där narrativet och projektets berättelse har diskuterats och prövats (se *Figur 19*). Genom att testa olika upphängningar med utskrivna kartor, bilder och typsnitt undersökte vi hur materialet kunde organiseras och kommuniceras. Det fortsatta layoutarbetet genomfördes sedan i InDesign (se *Figur 20*).

Det visuella materialet, såsom perspektiv, sektioner, planer och analyser, utvecklades parallellt med layoutarbetet. Under processen justerades och omarbetades materialet kontinuerligt för att skapa en tydlig helhet och en naturlig följd mellan planschernas olika delar.

3.5 Användning av AI

AI-programmet ChatGPT har använts som stödverktyg under arbetsprocessen för brainstorming, textredigering och utveckling av idéer kopplade till projektet. Verktöget har främst använts för att undersöka alternativa formuleringar, utveckla texter, programstöd och diskutera idéer kring gestaltning, analys och layout. AI har använts som stöd i arbetet med att hitta inspiration för att visualisera ljus och färger.

Resultaten från AI-verktyget har kontinuerligt utvärderats och bearbetats kritiskt av författarna för att säkerställa att innehållet varit relevant för projektets syfte och platsens förutsättningar. AI-genererat material har inte använts som vetenskaplig källa. Fakta, teori och information med vetenskaplig grund har därför kontrollerats och verifierats genom litteratur och andra källor.

4. Resultat

Projektets resultat presenteras på två stående planscher i formatet 594 x 1682 mm. Planscherna och kappan ska läsas tillsammans för att förstå bakgrunden till projektet samt vad resultatet av arbetet blev.

5. Reflektion och diskussion

Det här avsnittet sammanfattar och problematiserar projektets resultat i relation till de metoder och angreppssätt som använts under arbetsprocessen.

5.1 Metod och processreflektion

5.1.1 Platsbesöket

Projektet bygger till stor del på det platsbesök som genomfördes i Luleå. På grund av arbetets tidsram utfördes endast ett platsbesök. Det har inneburit att arbetet baseras på observationer från ett specifikt tillfälle och att platsens användning och upplevelse kan variera under andra tider på året. Vintern som årstid är samtidigt föränderlig där ljus, klimat och användning varierar över tid, vilket innebär att ytterligare platsbesök under olika perioder hade kunnat bidra till en fördjupad förståelse av platsens säsongsvariationer.

Platsbesöket präglades av kallt vinterväder och det påverkade hur länge vi kunde stanna på olika platser. Det bidrog till att vi inte kunde skissa på plats och i stället blev kameran vårt främsta verktyg för att samla in material. Genom att dokumentera landskapet i olika vinklar, ljus, tid på dygnet och med fokus på både detaljer och helhet kunde vi fånga mycket av upplevelsen på plats. Samtidigt märkte vi en utmaning i att återge ljus och upplevelsen av platserna i det visuella materialet som producerats. Detta ledde därmed till att vi valde att arbeta med bildserier för att visa skillnader och variation i landskapet.

Det kalla klimatet och platsens förutsättningar resulterade i att vi efter en dags analysarbete sammanfattade och antecknade våra tankar, upplevelser och utforskandemetoder i slutet av dagen. Det gav oss möjlighet att reflektera över helheten av intrycken från dagen men bidrog också till att vi riskerade att glömma detaljer och tankar från platsbesöket. Det innebar en utmaning att sammanfatta och tolka våra intryck, särskilt eftersom våra upplevelser och observationer ibland skilde sig åt.

Insamlingen av material såsom bark, kol och markmaterial blev också en form av lärande om platsen och dess förhållanden. Ursprungsidén var att använda materialet till modeller eller en utställning av arbetet men efter noggrant övervägande valde vi att endast ta inspiration från materialet till formspråk och

gestaltning. Dokumentationen av materialet i sig gav oss insikter om färg, form och textur.

Under platsbesöket rörde vi oss fritt och lät solen, vinden och siktlinjer samt andra besökares rörelsemönster styra våra steg. Vi kunde spontant följa och hitta platser som var inbjudande att stanna till vid eller intressanta för vidare undersökning. Detaljerna för platsbesöket var inte i förväg preciserade, vilket möjliggjorde ett mer öppet och utforskande arbetssätt där sinnesintryck och detaljer i landskapet kunde uppmärksammas.

5.1.2 Samtal och möten

Samtal med både användare på plats och tjänstepersoner på Luleå kommun bidrog till en bredare förståelse för platsen. Samtalen var öppna och informella, vilket gjorde det möjligt att fånga upp spontana reflektioner och erfarenheter. Metoden passade vårt arbetssätt, eftersom samtalen kunde uppstå i direkt relation till platsens användning. Samtidigt innebär det begränsade antalet samtal att svaren inte är representativt för alla användare. Fler och mer strukturerade intervjuer hade kunnat ge en bredare förståelse för olika användargrupperns behov, särskilt kopplat till tillgänglighet och användning över tid.

Mötena med Luleå kommun gav andra typer av insikter än samtalen med användarna. Det bidrog med förståelse för stadens planeringsfrågor, kommunens syn på Luleå som vinterstad och praktiska förutsättningar kopplade till isbanan.

Samtalen användes främst till underlag för analysarbetet och för att fördjupa förståelsen för platsen, men det färdiga gestaltungsförslaget har inte återkopplats till vare sig användare eller kommunen. I ett fortsatt arbete hade det därför varit värdefullt att föra en mer fördjupad dialog med både användare och tjänstepersoner för att testa och omvärdera designidéerna. Det hade kunnat bidra med ytterligare perspektiv på hur förslaget påverkar platsens användning, tillgänglighet, stadsbild och Luleås identitet som vinterstad.

Kombinationen av användarperspektiv, kommunens kunskap och egna observationer har varit viktig för att förstå platsen ur flera synvinklar.

5.1.3 Att arbeta i par

Arbetsprocessen har präglats av ett inkännande, iterativt och explorativt arbetssätt. Det har inneburit att arbetet har utvecklats genom återkommande reflektioner, kontinuerligt skissarbete och gemensamma diskussioner. Det har skapat utrymme för att successivt utveckla idéer och resonemang i dialog med varandra.

Olika strategier har använts för att effektivt tänka och diskutera i grupp. Vi har i huvudsak arbetat tillsammans för att underlätta spontana diskussioner, frågor rörande dokumentets struktur samt tolkning av text och designidéer. Arbetet har fördelats jämnt där vi båda parallellt har skrivit text, skissat och producerat visuellt material samt arbetat fram en layout.

Genom att kontinuerligt diskutera arbetet har vi kunnat driva processen framåt samtidigt som vi inspirerats och lärt av varandras perspektiv och idéer. En viktig del av processen har varit att skissa tillsammans. Skissen har fungerat som ett effektivt verktyg för att kommunicera och testa idéer.

Samtidigt har arbetet i par inneburit vissa utmaningar. En återkommande utmaning har varit att balansera tiden som avsätts till diskussion och till att producera material och text, speciellt när många idéer och perspektiv behöver övervägas. I vissa fall hade det varit bättre att börja testa och producera trots att alla aspekter inte var genomtänkta. Skissandet och produceringsfasen har kontinuerligt bidragit till nya insikter, både genom att idéer omprövats och vidareutvecklats under arbetets gång.

5.1.4 Etiska dilemman kring arbetets ämnesområde

Projektet grundade sig initialt i ett intresse för vinterns påverkan på offentliga utemiljöer. I dialog med Luleå kommun väcktes även ett intresse för att arbeta med Luleå utifrån samiska värderingar och perspektiv. Vi blev intresserade av hur vi kunde arbeta med och förhålla oss till Luleås samiska historia och hur vi som landskapsarkitekter kan arbeta med olika berättelser och identiteter av en plats.

Under processens gång förstod vi att vår bristande kunskap inom samisk kultur och examensarbetets begränsade tidsram inte kunde göra denna inriktning rättvisa. Därför valde vi att det samiska perspektivet inte skulle bli projektets huvudfokus. Däremot har detta perspektiv påverkat hur vi uppfattat Luleå som plats. Om vi hade utgått från ett annat perspektiv hade vi sannolikt betraktat industrin och kyrkans historia som de centrala delarna i Luleås utveckling, historia och identitet. I stället har vårt arbete lett fram till en bredare förståelse för Luleå som en stad med mångfasetterad historia som är viktig att påtala och lyfta. Därför blev skiftet i inriktningen en naturlig del av projektets process.

5.2 Resultatdiskussion

5.2.1 Design

Gestaltningförslaget utgår från analyser av rörelsemönster, siktlinjer, mikroklimat och vinterlandskapets upplevelsemässiga kvaliteter. En central insikt från platsbesöket var att vinterklimatet skapar ett behov av både rörelse och skydd. På isen uppstod ofta ett högt tempo, särskilt i exponerade lägen där vind och kyla gjorde det svårt att stanna upp under en längre tid. Samtidigt visade observationerna att sociala aktiviteter främst uppstod där det fanns möjlighet till skydd, värme och paus, exempelvis vid eldstäder och vindskydd.

Arbetet och designen av platsen fokuserar på vinterförhållanden och vinteranvändning, trots detta har flera av de förslagna tilläggen potential att användas under andra delar av året. När isen smälter förändras platsens användning men exempelvis vindskyddet, utsiktsplatserna och strandstråket kan fortsatt fungera som platser för vistelse, rekreation och möten.

De rörliga isrummen

De rörliga isrummen på isbanan har varit ett särskilt intressant moment i arbetet eftersom de främst inte syftar till långvarig vistelse, utan till att aktivera rörelse, orientering och upplevelse. En utmaning i projektet har varit att balansera mellan funktion och utsmyckning. Målet har varit att undersöka hur temporära strukturer kan bidra till platsens användning utan att bli endast dekorativa objekt i landskapet. Genom att koppla strukturerna till noder, rörelsestråk och platser med hög aktivitet har de fått en tydligare funktion i landskapet som mål- och orienteringspunkt och skapar lekfulla inslag i rörelseflödet. Gestaltningen har därför inte enbart fokuserat på platser för vistelse, utan även på hur rörelse genom landskapet kan skapa upplevelser och bidra till nya sätt att uppleva vintermiljön på.

Utsiktsplatsen

Utsiktsplatsen svarar på en annan aspekt av analysen: möjligheten att uppleva islandskapet från land. Alla användare har inte möjlighet eller vilja att röra sig ut på isen, och därför blir platser där isen kan upplevas från land viktiga. Samtidigt väcker detta frågor om tillgänglighet och säkerhet. Om kopplingen mellan land och is förstärks kan det samtidigt uppmuntra människor att röra sig ut på isen från platser där isens säkerhet inte övervakas på samma sätt som vid de officiella entréerna till isbanan. I ett vidare arbete hade därför frågor om issäkerhet och information behövt studeras mer ingående.

Eldens vindskydd

Vindskyddet och bryggan kan ses som ett svar på behovet av skyddad vistelse i mötet mellan land och is. Genom att placera vindskyddet i anslutning till en plats där spår i snön visar på koppling mellan land och is, förstärks en redan existerande användning. Samtidigt innebär konstruktionen ett nytt inslag i ett öppet och känsligt landskap. En viktig fråga är därför hur mycket en sådan struktur får ta plats utan att störa den öppna karaktären. I förslaget har detta hanterats genom materialval, en lågmäld form och placering samt öppningar i vindskyddet som förstärker siktlinjerna mot det öppna landskapet. Konstruktionens påverkan på landskapsbilden hade däremot behövt studeras vidare i en mer teknisk och detaljerad projektering.

Spången

Även spången innebär ett ingrepp i landskapet, trots att den är upphöjd och delvis genomsläpplig. Den stärker tillgängligheten och skapar nya sätt att röra sig genom landskapet, men förändrar samtidigt upplevelsen av den befintliga naturmiljön. Platsen, som ligger relativt nära staden, blir en kontrast till det aktiva stadslivet som kan upplevas i centrum och det mer lugna och naturnära intrycket som finns och förstärks på Gültzauudden. Det har varit en kontinuerlig avvägning mellan att tillgängliggöra platsen och att bevara dess befintliga karaktär och kvaliteter. Förslaget bygger på att spången inte dras genom hela området, utan kombineras med befintliga stigar. Detta blev ett sätt att minska ingreppet i naturen och samtidigt skapa en tydligare rörelse.

Ljus och belysning

Mörkret kan vara en central utmaning på vintern men på Gültzauudden upplevde vi inte att ytterligare belysning var det mest relevanta fokusområdet för projektet. Kommunen har arbetat med ljussättning och ljusinstallationer i anslutning till isbanan, bland annat på Gråsjälören, som fungerar som ett visuellt riktmärke från staden (se *Figur 7*). Däremot är Gültzauuddens naturlika karaktär, lugna klimat och avskildhet från stadens brus kvaliteter som uppskattas och aktivt efterfrågas av användarna. När vi rörde oss ut på isen upplevde vi hur landskapet öppnade upp sig och hur det naturliga ljuset från himlen, snön och isen skapade en särskild rumslighet. Under skymning och kväll reflekterades mörkblått ljus i snön som gjorde att landskapet aldrig upplevdes som helt mörkt. När vi observerade stjärnhimlen sökte vi oss aktivt bort från de upplysta delarna av platsen, vilket synliggjorde värdet av att bevara mörkret som en del av upplevelsen. Den befintliga strandpromenaden, som redan är belyst, upplevdes bidra till orienterbarhet och trygghet, samtidigt som den skapade en tydlig kontrast till de mörkare delarna av landskapet.

Utifrån dessa erfarenheter riktades gestaltungsförslagets fokus mot att förstärka upplevelsen av vinterlandskapets naturliga ljusförhållanden, reflektioner och färgskiftningar snarare än att tillföra ytterligare artificiell belysning.

I en vidareutveckling av projektet hade det varit intressant att undersöka hur exempelvis lågmäld, punktviss eller rörelseaktiverad belysning skulle kunna användas för att stärka orienterbarhet och trygghet utan att minska upplevelsen av mörker och ljuset på himlen.

Sammanfattande reflektioner från designfasen

Sammanfattningsvis har gestaltningen utvecklats med en hög grad av ödmjukhet inför platsens befintliga kvaliteter och karaktär. Under platsbesöket och genom samtal med användare blev det tydligt att Gültzauudden är en uppskattad och viktig grönyta nära stadskärnan. I stället för att omforma platsen genom omfattande ingrepp har gestaltungsförslaget fokuserat på att förstärka och synliggöra de kvaliteter som redan finns. De nya tilläggen syftar till att skapa ytterligare möjligheter att uppleva landskapet och vintermiljön på, utan att förändra platsens grundläggande identitet. Särskild vikt har lagts vid att lyfta fram upplevelsen av vinterlandskapets ljus, reflektioner och rumslighet samt skapa förutsättningar för rörelse och vistelse som utgår från platsens befintliga förutsättningar.

De tekniska aspekterna av förslaget har endast behandlats översiktligt. Frågor om konstruktion, materialhållbarhet, drift, issäkerhet och underhåll hade behövt utvecklas vidare för att förslaget ska kunna prövas i praktiken.

5.2.2 Visuellt material och formspråk

Vinterlandskapets föränderliga ljusförhållanden, rörelser och rumsligheter var viktiga aspekter för hur projektet kommuniceras visuellt. En central ambition var att kommunicera hur landskapet kan upplevas vintertid snarare än att enbart redovisa funktion och form. För att fånga och förmedla de upplevda kvaliteterna blev fotografierna från platsbesöket viktiga.

Formspråket har utvecklats med inspiration från detaljer i det stora landskapet, såsom isens reflektioner, snöns färgskiftningar, vegetationens struktur och den glödande veden. Observationerna har fungerat som kreativa utgångspunkter i gestaltungsprocessen och väglett arbetet. Samtidigt har vi diskuterat risken med att använda gestaltungs-element på ett sätt som upplevs dekorativt om kopplingen till funktion och platsens behov inte är tydlig. Därför har det varit viktigt att låta form, material och funktion utvecklas parallellt genom hela processen.

Färghjulet som togs fram tidigt i gestaltningsprocessen har fungerat som ett stöd i arbetet med illustrationer och visualiseringar. Det har även varit en utgångspunkt för hur gestaltningen tagit form. Frågor som har lett arbetet har varit: Hur kan upplevelsen tillgängliggöras? Hur kan ljuset reflekteras och förstärkas ytterligare? Kan man använda speglar eller reflekterande material? Och hur kan nya tillägg smälta in i det befintliga samtidigt som platsens kvaliteter framhävs?

Eldens vindskydd är ett exempel där färger och material som smälter in i omgivningen har använts. Det brända träet med dess förkolnade uttryck smälter in i omgivningen och skapar en känsla av att "sitta i elden" som är en vinkning till vindskyddets inspiration av en eldstad. Här blev det ett aktivt val av att antingen jobba med kontrastfärger eller med material och färger som smälter in i omgivningen. I och med att vindskyddet är ett relativt stort ingrepp i landskapet valde vi därför att jobba med en neutral färgpalett.

Skyltning undersöktes som ett sätt att rikta uppmärksamheten mot ljuset och landskapets färgskiftningar. Upplevelsen av is- och snölandskapet är relationell och beroende av omgivningen. Vi människor uppfattar och förstår saker genom kontraster, sammanhang och erfarenhet. Genom skyltar med färghjul och en uppmuntran att jämföra färger i landskapet kan besökaren bli uppmärksam av sin omgivning. Is och snö är inte bara vitt och himlen är inte alltid blå, utan det finns stora kontraster i landskapet under olika tider på dygnet och väderförhållanden.

I det öppna vinterlandskapet, där omgivningen ofta domineras av kalla blå, gröna och bruna toner, introducerades orange och röda textilier för att skapa orienterbarhet och visuella kontraster. Ett liknande grepp har använts av konstnärsparet Christo & Jeanne-Claude i installationer i Central Park, där starka färger använts för att framhäva rörelse och rumslighet i vinterlandskap (*Christo and Jeanne-Claude* 2005).

5.2.3 Layout

Arbetet resulterade i två planscher i ett långsmalt stående format, 594 x 1682 mm. Valet av format utgick från projektets långsträckta landskap och ambitionen att kommunicera rörelsen och relationen mellan land och is. Efter att ha testat både stående och liggande A1- och A0- format upplevde vi att två sammansatta stående A1:or gav bäst förutsättningar. Det gav utrymme för att samla projektets tre gestaltade delar på samma plansch och samtidigt relatera dem till illustrationsplanen för att skapa kontext. Även för att förmedla känsla av det stora landskapet med isbanan och dess kontrast till det omkringliggande landskapet.

Samtidigt innebar formatet nya utmaningar. Hierarki, textstorlek och placering av material behövde omvärderas eftersom läsbarheten av en lång plansch skiljer sig från format vi tidigare arbetat med. Det blev särskilt viktigt att avgöra vilka delar som skulle bära projektets huvudberättelse och vilka som skulle fungera som stödjande material. En ytterligare utmaning blev att hitta en balans i att kommunicera landskapets utsträckning och behovet av att presentera information i optimal läshöjd för betraktaren.

Arbetet med layouten blev en del av den avslutande gestaltungsprocessen. Genom att testa olika format, upphängningar och relationer mellan plan, analys, perspektiv och text kunde projektets berättelse successivt förtydligas. I efterhand ser vi att denna del av arbetet hade kunnat påbörjas tidigare, eftersom layouten hjälpte oss att identifiera vilka delar av projektet som var mest centrala och vilka som behövde utvecklas ytterligare.

Figur 21. Upphängda färdigställda planscher.

5.3 Avslutande reflektion om "att tänka vinter"

Projektet har utforskat vinterklimatet som en rumslig och upplevelsemässig resurs med fokus på kvaliteter i vinterlandskapet snarare än att enbart utgå från klimatets utmaningar och tekniska eller infrastrukturella frågor. Det blev tydligt att vinterklimatets och platsens specifika förutsättningar är grundläggande i utvecklingen av hållbara stadsmiljöer.

Genom arbetet blev det också tydligt att vår ingång till vinterstaden främst handlat om sinnliga upplevelser och hur människor upplever och använder platsen under vintern. Projektet kan därför främst förstås som ett utforskande av vinterlandskapets rumsliga och sinnliga potential, snarare än en heltäckande lösning på vinterns alla utmaningar i staden.

Arbetet har gett oss en fördjupad förståelse för vikten av att “tänka vinter” tidigt i analys- och gestaltningsprocessen. I projektet har det framför allt handlat om att skapa förutsättningar för upplevelse, närvaro och relation till platsen under vintertid genom rörelse och vistelse.

Vi tar med oss dessa insikter in i framtida gestaltningsprocesser som landskapsarkitekter. Vintern bör inte betraktas endast som ett tekniskt problem att lösa utan också som en årstid med egna rumsliga, sociala och estetiska kvaliteter som kan bidra till mer levande stadsmiljöer.

Referenser

- Branzell, A. (1976). *Att notera rumsupplevelser*.
- Chan, C.B. & Ryan, D.A. (2009). Assessing the Effects of Weather Conditions on Physical Activity Participation Using Objective Measures. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 6 (10), 2639–2654.
<https://doi.org/10.3390/ijerph6102639>
- Christo and Jeanne-Claude (2005). <https://christojeanneclaude.net> [2026-06-03]
- Cross, N. (2011). *Design thinking: understanding how designers think and work*. Berg.
- Dee, C. (2004). *Form and Fabric in Landscape Architecture: A Visual Introduction*. Taylor & Francis Group.
- Gehl, J. (2011). *Life between buildings : using public space*. [2026-05-17]
- Leposa, N. (2025). The overlooked affordances of winter landscapes supported by modernist welfare urban planning. *Local Environment*, 0 (0), 1–32.
<https://doi.org/10.1080/13549839.2025.2560359>
- Luleå Kommun (2021). *Översiktsplan - Luleå kommun*. [text]. <http://op.lulea.se> [2026-05-10]
- Oles, T. (2013). *Go With Me: 50 Steps to Landscape Thinking*. Architectura + Natura. <https://www.research.ed.ac.uk/en/publications/go-with-me-50-steps-to-landscape-thinking/> [2026-05-11]
- Pressman, N. (1987). *Images of the North : cultural interpretations of winter*.
- Pressman, N. (1995). *Northern cityscape : linking design to climate*. Yellowknife : Winter Cities Association.
- Pressman, N. (2004). *Shaping Cities for Winter: Climatic Comfort and Sustainable Design*. Winter Cities Association.
- Stout, M., Collins, D., Stadler, S.L., Soans, R., Sanborn, E. & Summers, R.J. (2018). “Celebrated, not just endured:” Rethinking Winter Cities. *Geography Compass*, 12 (8), e12379. <https://doi.org/10.1111/gec3.12379>
- Upplev Luleås isbana! (u.å.). *Välkommen till Visit Luleå*. <https://visitlulea.se/se-gora/tips-aktiviteter/isbanan/> [2026-05-15]
- Vårt Luleå (2026). *Luleå kommun tar ett samlat grepp om isbanans framtid – ny förstudie ska stärka staden som vinterstad*. [text]. <https://varlulea.se/arkiv/aktuellt/luleakommuntaretsamlatgreppomisbanansframtidnyfors-tudieskastarkastadensomvinterstad.5.30d19a8a19c4bf1134834e9.html> [2026-05-09]
- Visioner i Norr steg 2 (u.å.). *ArkDes*. <https://arkdes.se/projekt/visioner-i-norr-steg-2/> [2026-05-19]
- Visit Luleå (u.å.). *Vinter 2026. Välkommen till Visit Luleå*. <https://visitlulea.se/vinter-2026/> [2026-05-12]
- Winter Cities Institute (u.å.). <https://wintercities.com/> [2026-05-10]

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbar på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

JA, jag, Emilia Endre har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

JA, jag, Saga Henning Backlin har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

NÄR ÄLVEN FRYSER TILL STAD

Skapandet av vinterrum mellan land och is i centrala Luleå

När Luleåälven fryser förändras relationen mellan land och is och ett tillfälligt vinterlandskap uppstår i staden. Vind, kyla och begränsat dagsljus påverkar hur människor rör sig och vistas i det offentliga rummet, samtidigt som snö och is skapar unika rumsliga kvaliteter genom reflekterande ljus, öppna landskap och nya kopplingar över älven.

Projektet undersöker hur dessa vinterförhållanden kan användas som en resurs för att utveckla den befintliga isbanan och dess omgivning som ett säsongsbaserat offentligt rum mellan land och is. Förslaget bygger vidare på platsens befintliga kvaliteter och förstärker relationen mellan land och is genom nya rörelsestråk, vinteranpassade vistelserum, skyddade mötesplatser och orienteringspunkter i landskapet. Med utgångspunkt i vinterklimatets förutsättningar skapas nya sätt att röra sig och vistas i staden vintertid.

Luleå i subarktiskt klimat

Luleå ligger i Norrbotten och den subarktiska klimatzonen strax söder om polcirkeln. Vintrarna är långa och innebär både utmaningar och unika kvaliteter.

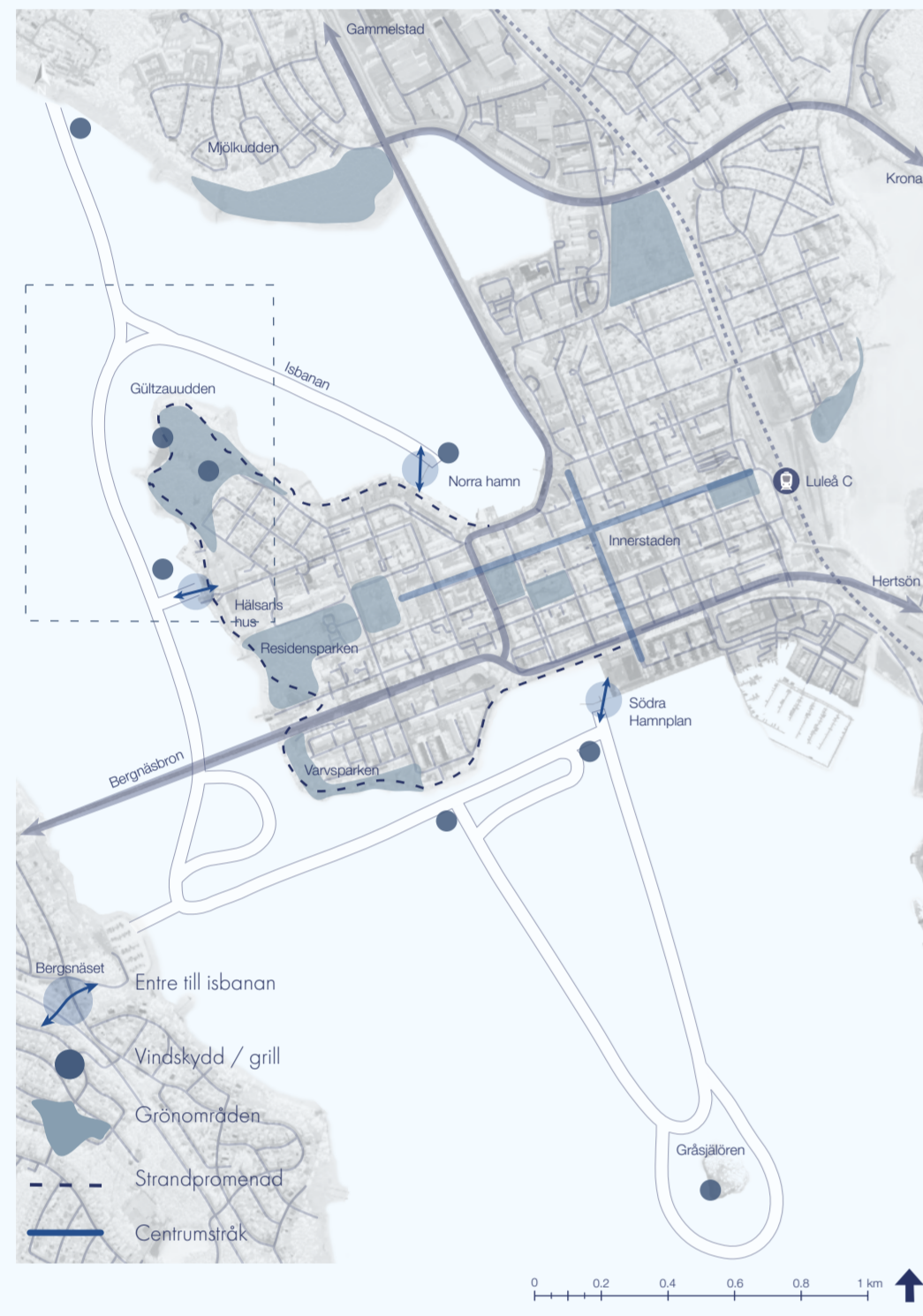
Stadsrummet förändras och utvidgas

När älven fryser blir isen en del av stadens offentliga rum och möjliggör nya rörelser, aktiviteter och möten. Det som under isfria perioder kan upplevas som en barriär förvandlas vintertid till ett tillgängligt och sammanlänkande landskap.

Luleås rutnätstad möter älvens öppna landskap

Strandpromenaden kopplar samman stadens grönområden och fungerar vintertid som en länk till isbanan och det frusna landskapet. Den upplagade isbanan sträcker sig runt centrumhalvön och kopplar samman stadsdelar, mötesplatser och rekreativa områden genom nya rörelsemönster.

Göltzaudden Natur nära staden

Göltzaudden är ett naturligt grönområde som kopplar samman stadens tätare och mer urbana struktur. Strandpromenaden och mindre stiggar kopplar samman bostadsområden, strand, tallskog och Hälsans hus. Grillplatser fungerar som viktiga mötesplatser längs stråket.

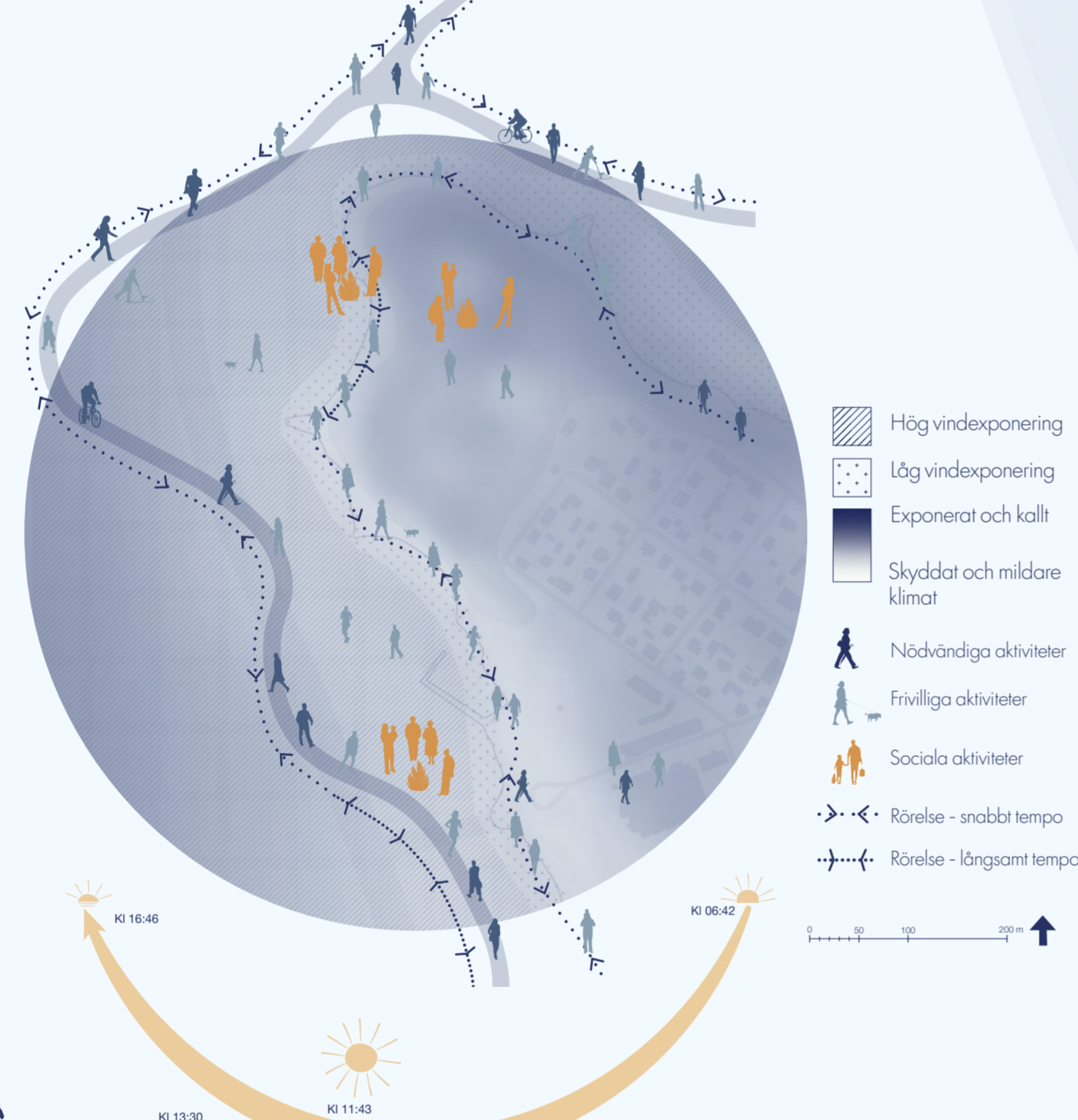
Vinterklimatets påverkan på rörelse och vistelse

Analysen visar hur sol, vind, skugga och upplevd temperatur påverkar hur platsen används vintertid. Rörelsemönster och aktiviteter har studerats utifrån Jan Gehls (2011) indelning i nödvändiga, frivilliga och sociala aktiviteter, där klimatet påverkar både tempo, vistelsetid och sociala möten. Kartan visar hur exponerade lägen driver rörelsen framåt, medan skyddade och solbelysta platser skapar bättre förutsättningar för uppehåll och vistelse.

Elden skapar värme och möjliggör sociala möten

Skyddade platser möjliggör ett långsammare tempo och längre vistelse.

Vind och kyla driver rörelsen framåt och förflyttningen blir målinriktad.

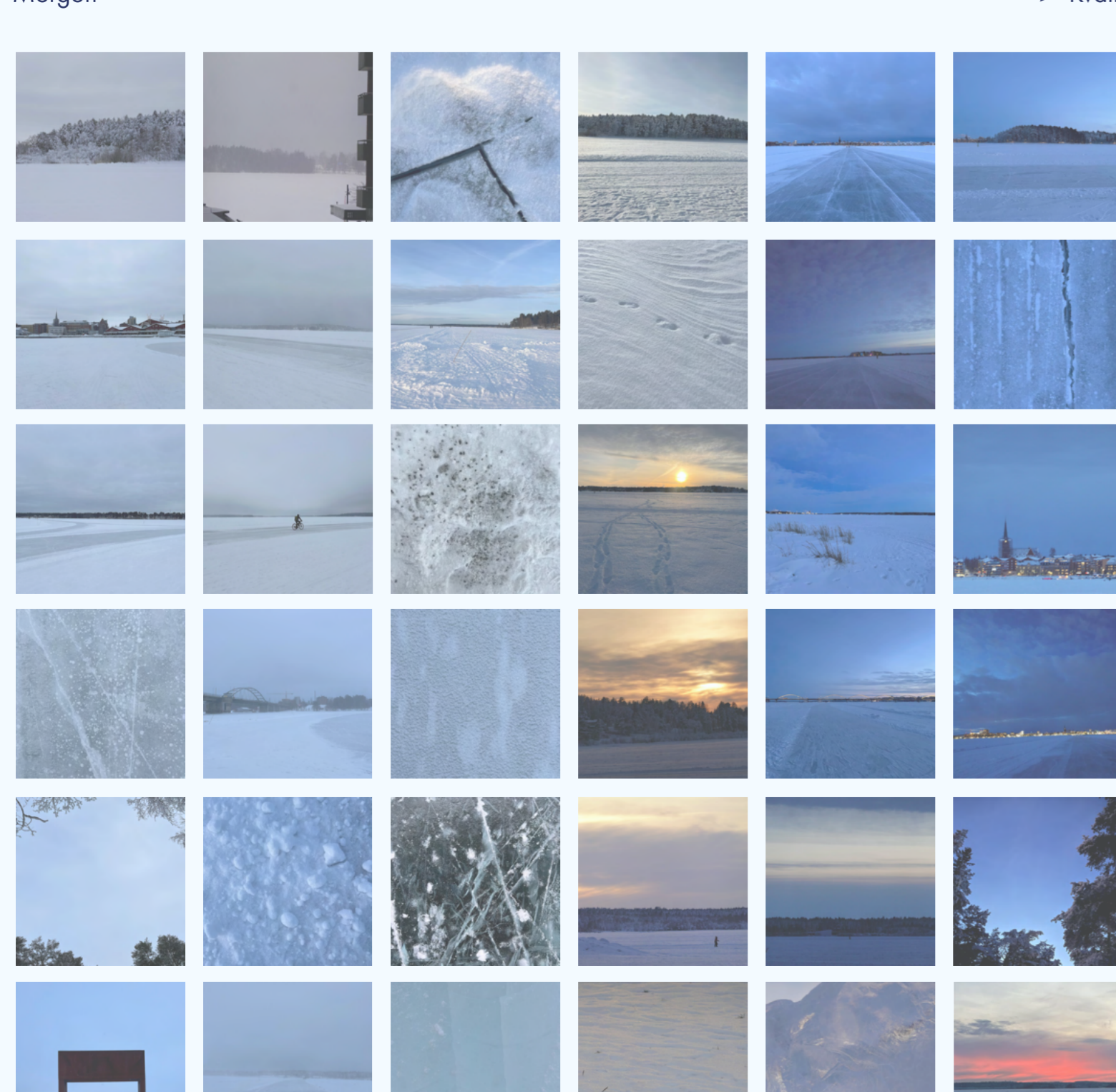
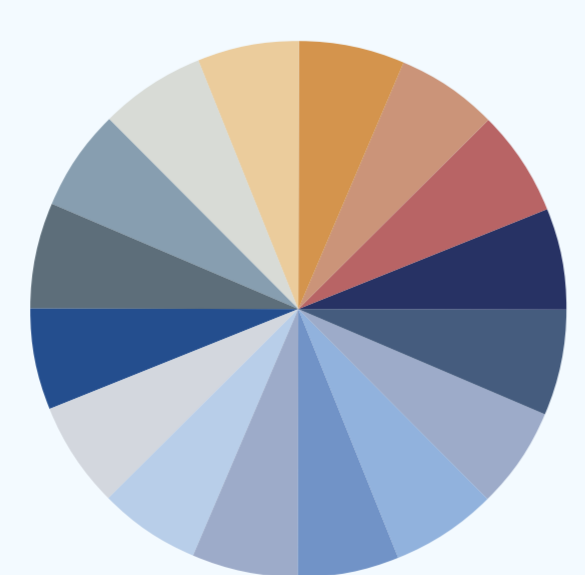
Platser där siktlinjer och flöden möts

Analysen av rörelsemönster och siktlinjer visar ett antal platser längs Göltzaudden och isbanan där stråk, vyer och platser med värdefulla vistelsekvaliteter sammanfaller. Dessa punkter har identifierats som särskilt intressanta utgångspunkter för gestaltningen.

När is och snö fångar ljuset

Fotografiska sekvenser visar hur vinterljuset förändrar landskapet genom färg, reflektion och kontrast. Färghulet utgår från bilderna och synliggör hur is och snö skiftar i färg beroende på tidpunkt, väder och ljusförhållanden.

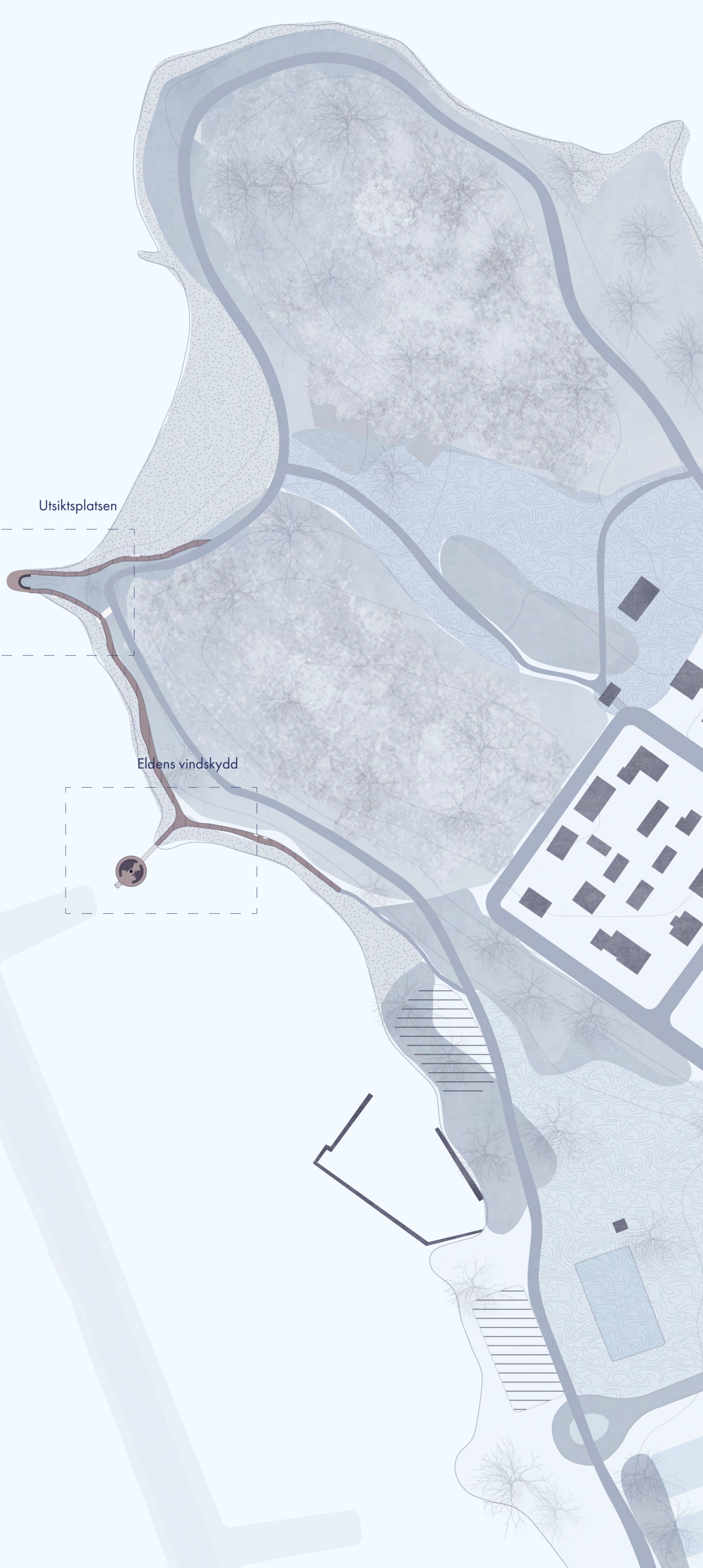
Under molniga dagar upplevs himlen och isen i samma nyans och skapar ett starkt isande reflekterande grönblixt ljus.

På dagar med snö, blått eller dimma försvagades vissa sensoriska kvaliteter, färgnyanser och subtila intryck blev mindre framträdande.

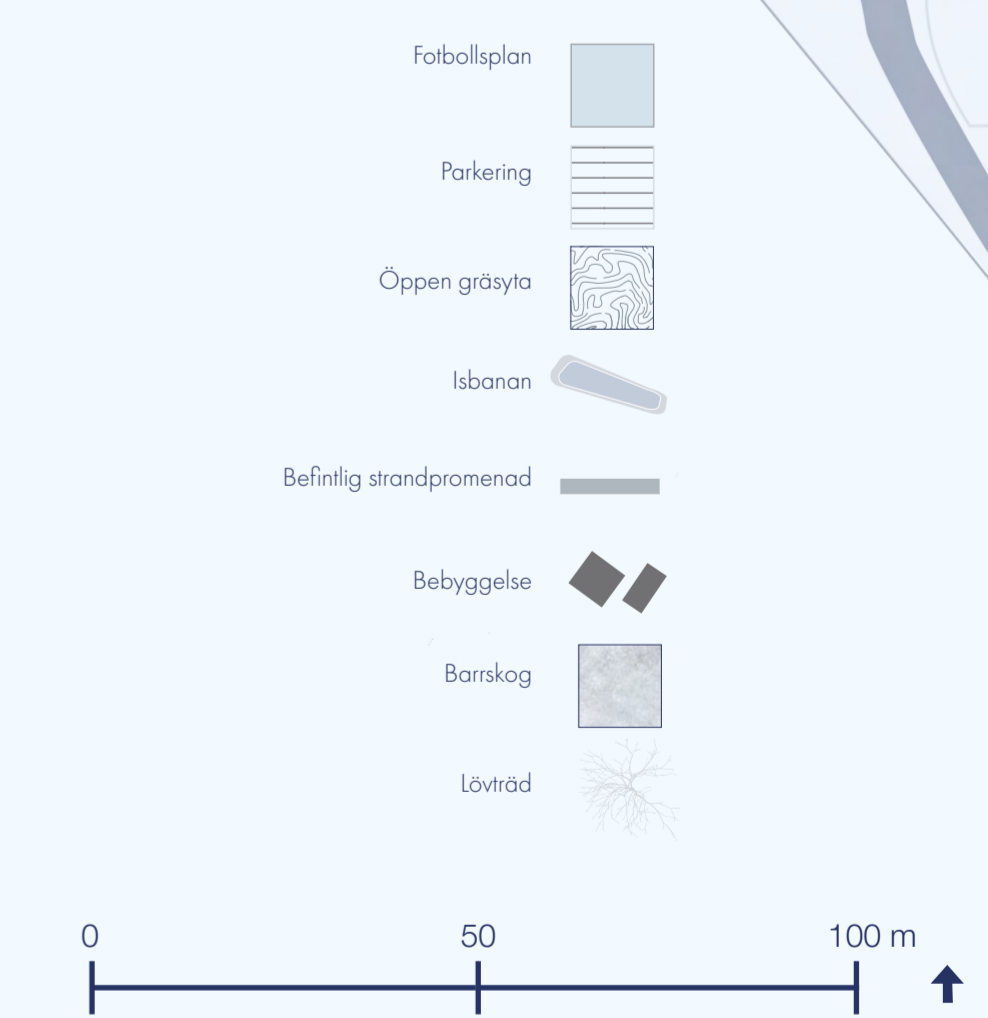
Efter-middagssolen med varmare gul-orange toner och starkare kontraster och skuggor.

Kvällen kramade ett blått ljus reflekterades mot isen och snön. Reflektionerna bidrog till ett nästan konstant ljus i landskapet trots solens nedgång.

Vid solnedgången färgades himlen röd och ljuset spred sig i molnåskan.

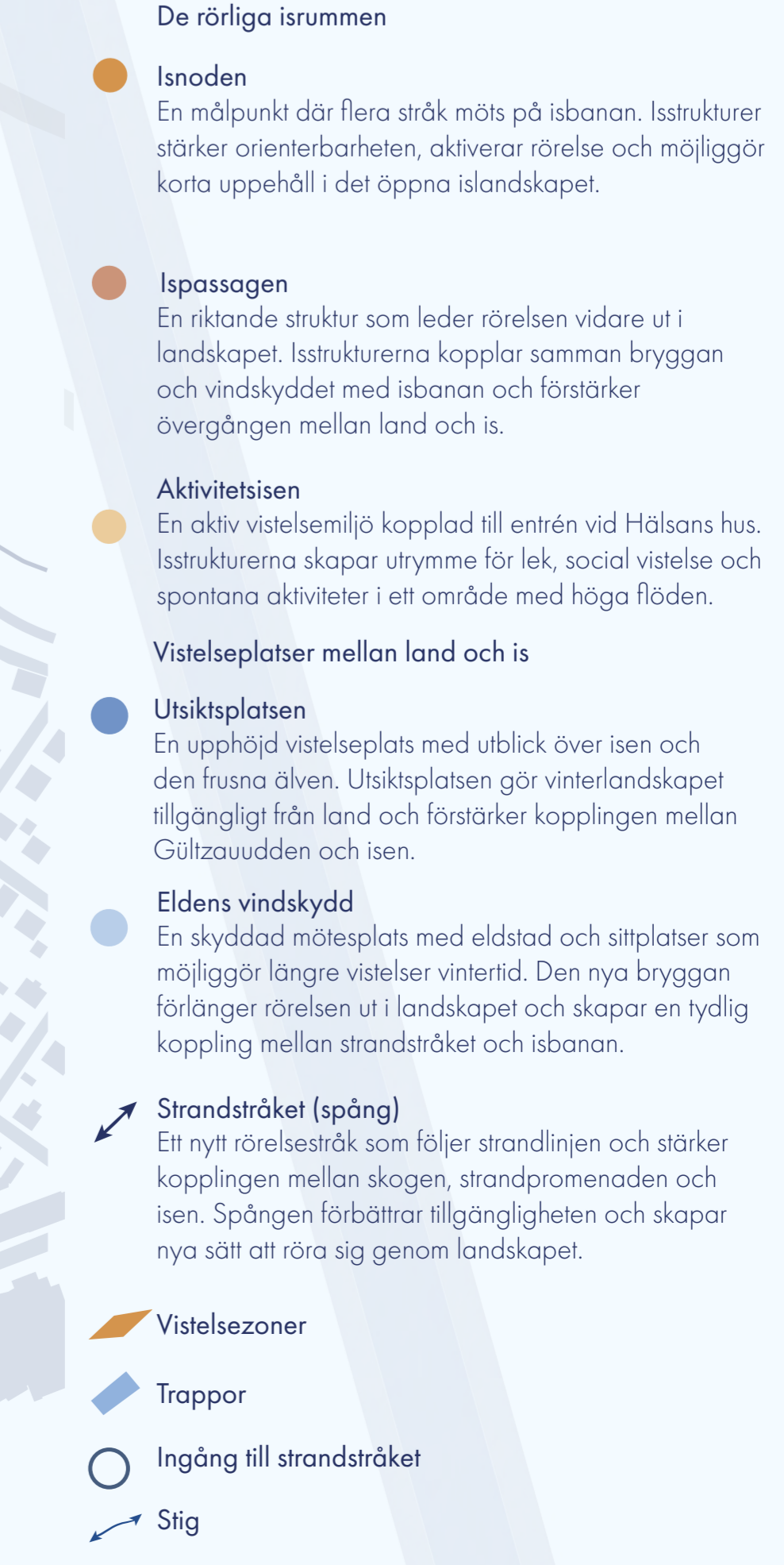

Illustrationsplan

Programplan

Programplanen visar de platser och funktioner som utvecklas utifrån analysen av rörelseflöden, siktlinjer, mikroklimat och vistelsekvaliteter i vinterlandskapet. Förslaget bygger vidare på platsens befintliga karaktär och förstärker relationen mellan land och is genom nya rörelsestråk, mötesplatser och vinteranpassade vistelserum. Interventionerna har placerats utifrån identifierade behov av orienterbarhet, skydd, aktivitet, rörelse och vistelse samt möjligheten att uppleva vinterlandskapet och dess skiftande kvaliteter från olika platser och under olika tidpunkter.

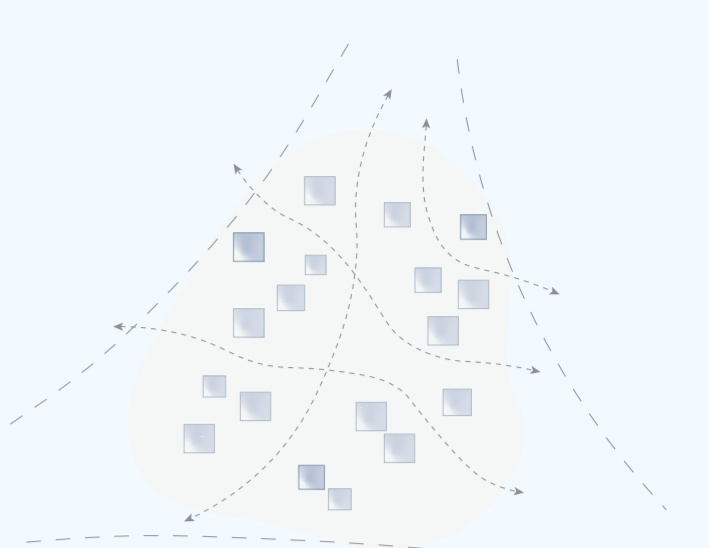
De rörliga isrummen

Rörelse har varit en central utgångspunkt i gestaltningen av isbanan. Analysen visade att människor i det öppna och exponerade landskapet sällan stannar upp under längre perioder, utan i stället fortsätter röra sig genom landskapet. Gestaltungsstrategin har därför varit att förstärka och styra rörelsen genom visuella mötpunkter och upplevelser längs isbanan.

Syftet har varit att skapa nya möjligheter till interaktion med vinterlandskapet genom alternativa rörelsemönster, lekfulla inslag och tillfälliga uppehåll. Nödvändiga aktiviteter sker i förbarten men genom förslaget finns det potential att uppmuntra till frivilliga och sociala aktiviteter längs stråket.

De rörliga isrummen är temporära vinterplatser som stärker orienterbarhet, rörelse och kortare vistelse på isen. Material för att reflektera och förstärka upplevelsen av ljusets variation och det storskaliga landskapet har använts. Även material, till exempel hyg, som påverkas av vinden används för att synliggöra vädersnävar och skapa rörelse i landskapet. Kontrastfärger från färghjulet används för att öka synlighet och orienterbarhet.

Gestaltungsforlaget visar tre möjliga platser för temporära vinterum på isen. Platserna har identifierats genom platsanalyser, men platsernas form och uttryck kan förändras från år till år. (se plats A, D, E & F).

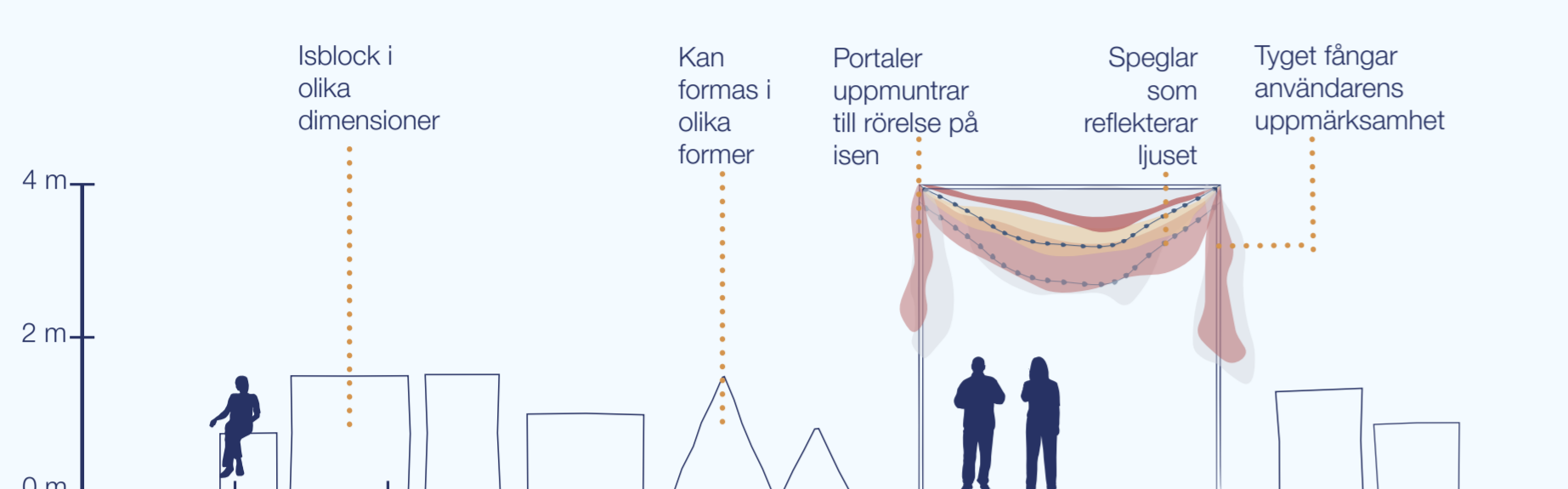

Uppmuntra till rörelse

Placeringen av isen är utformad för att uppmuntra och bjuda in till nya rörelsemönster och interaktion med istrukturen.

Isnoden

Principsektionen visar isens proportioner och former och hur isblocken kan utformas och hur dessa strukturer förhåller sig till varandra, människor och inslagen av hyg.

Ispassagen

Aktivitetisen

Samarbete med besökarna

Inslagen av hyg på isen skapas i samarbete med fritidshem i Luleå där barn får vara med och skapa dessa kreativer.

Ljusreflektion

Reflektioner i snö, is, speglar och hyg förstärker vinterljuset och bidrar till föränderliga upplevelser och skiftningar i landskapet.

Temporära och föränderliga

Installationerna är tillfälliga och kan förändras över tid genom nya former, dimensioner och samarbeten med konstnärer. Platserna har identifierats utifrån analyser av rörelselöden, skiftningar och vistelsekvaliteter och fungerar som möjliga platser för vinteraktiviteter, rörelse och installationer på isen.

Förslaget syftar till att främja rörelse och nya sätt att använda och uppleva vinterlandskapet vintertid. Det temporära uttrycket möjliggör ett föränderligt vinterlandskap som kan utvecklas och anpassas från år till år.

Utsiktsplatsen

Utsiktsplatsen identifierades genom analyser av siktnings, mikroklimat och vistelse kvaliteter (Se plats D). Söderläget ger goda sollörhållanden under vintern, samtidigt som udden och piren skapar skydd mot vind. Piren sticker ut i landskapet och ger en stark visuell dragkraft. Närheten till stranden och flera gångstråk gör den till en naturlig mötpunkt.

Platsen fungerar som en mötpunkt för vistelse och utblick, där fokus ligger på att uppleva vinterlandskapets ljus, reflektioner och föränderliga karaktär över tid. En spång sträcker sig runt piren och följer landskapet mellan björk och tall, medan luthingsanpassade spångar och trappor skapar flera kopplingar mellan strandpromenaden, piren och strandlinjen.

Gestaltningen förstärker dessa kvaliteter genom ett uppbött utsiktsdäck med integrerade sittplatser som skapar möjlighet att stanna upp och uppleva vinterlandskapet från land.

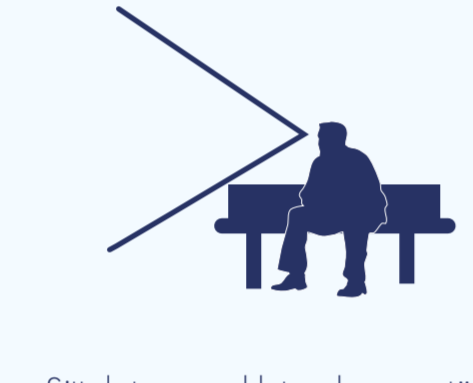
Funktioner för vistelse

Det lilla i det stora landskapet

Skyllor och interaktiva element uppmärksammar landskapets färger, ljus och reflektioner och bjuder in besökaren att observera vinterlandskapets förändringar över tid.

Plats för vila och utblick

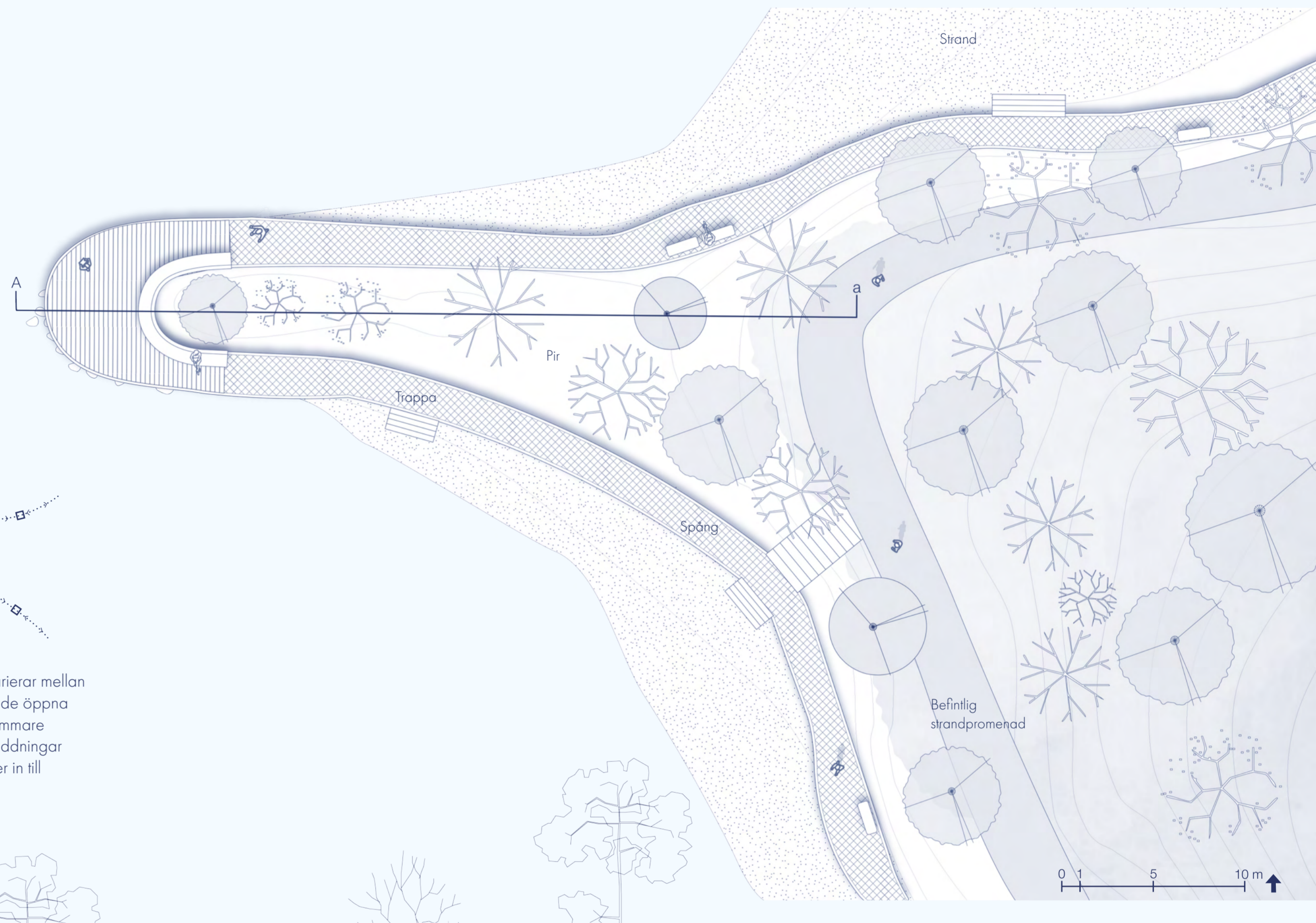

Sittplatser med lutande ryggstöd möjliggör längre vistelse och nya utblickar över isen och himlen.

Rörelse till vistelse

Rörelsen längs stråket varierar mellan ett högre tempo genom de öppna partierna och ett långsammare tempo vid spångens breddningar och sittplatser som bjuder in till uppehåll och vistelse.

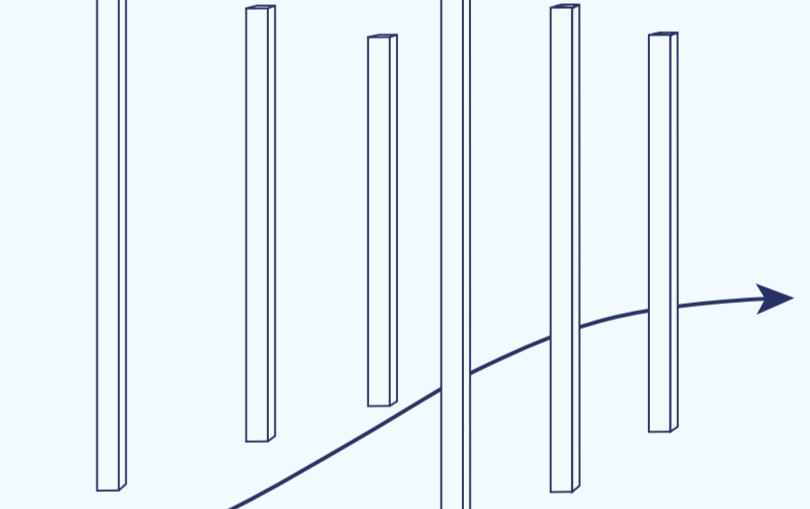

Spången

De bredare partierna i spången och de integrerade sittplatserna uppmuntrar till pauser i rörelsen där siktnings och utblickar över isen kan upplevas även från land. Trappor skapar samtidigt möjlighet att röra sig vidare mellan spången och isen och förstärker kopplingen.

Ingången

För att förstärka kopplingen mellan strandpromenaden och den nya spången placeras enklare entréstrukturer ut. Ingången fungerar som en markör i landskapet och vägleder besökaren vidare in mot strandstråket. Utformningen är enkel för att passa in i omgivningen men blir samtidigt en markör i landskapet och väcker intresse hos användaren.

Material och formspråk

Gallerduk används i delar av spången för att öka genomsläpplighet, minska snöansamling och förhindra halka vintertid samtidigt som konstruktionen upplevs lättare i landskapet.

Formspråket inspireras av norskenes rörelser över himlen och den lågmälda belysningen bevarar upplevelsen av vintermörkret och natthimlen.

Spång och brygga byggs i lokalt virke av kärnfuru.

Eldens vindskydd

Under platsbesöket identifierades ett behov av fler kopplingar mellan land och is och en ny samlingspunkt. För att möjliggöra vistelse i vinterlandskapet är skydd mot vind och kyliga förutsättningar. När vi rörde oss längs strandlinjen och isbanan framträdde piren som en tydlig dragningspunkt och en naturlig förlängning ut i landskapet (Se plats E). Dessa observationer ligger till grund för förslaget om en brygga med vindskydd.

Vindskyddet fungerar som en mötpunkt längs strandstråket och isbanan, och skapar möjlighet för möten, pauser och längre vistelser. Genom det skyddade läget och eldstaden i centrum skapas förutsättningar för användning även under kalla och blåsiga vinterdagar.

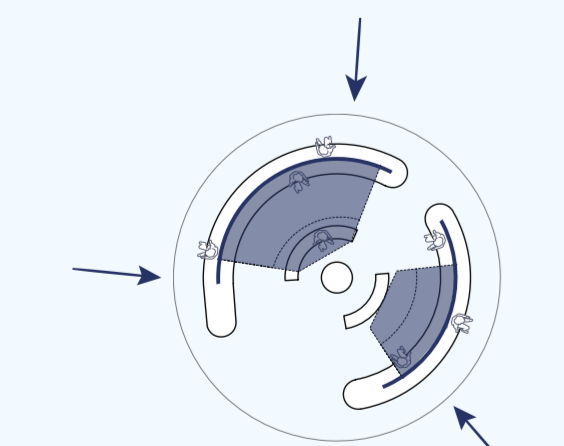
Den nya bryggan förstärker kopplingen mellan land och is och gör platsen till en tydlig mötpunkt i landskapet. Från isbanan fungerar den både som en orienteringspunkt och en entré till Gultzauddens, samtidigt som den erbjuder nya möjligheter att uppleva vinterlandskapet nära valnet.

På den befinnliga piren förlängs rörelsen ut i landskapet genom en ny spång och brygga som tar en ut till vindskyddet. Genom material och kulörer hämtade från platsens omgivning samspelar konstruktionen med landskapet.

Funktioner för vistelse

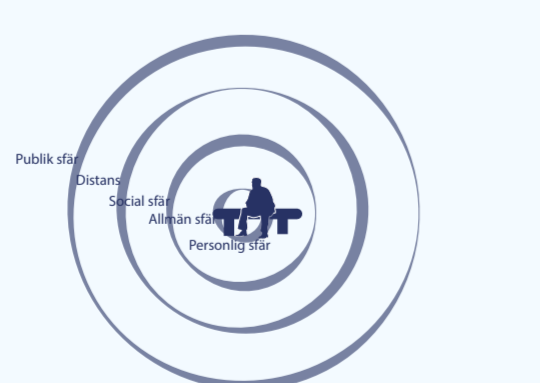
Vindskydd i flera riktningar

Vindskyddet erbjuder lå, sittplatser i olika riktningar och en eldstad som möjliggör vistelse under längre tid och i varierande väder.

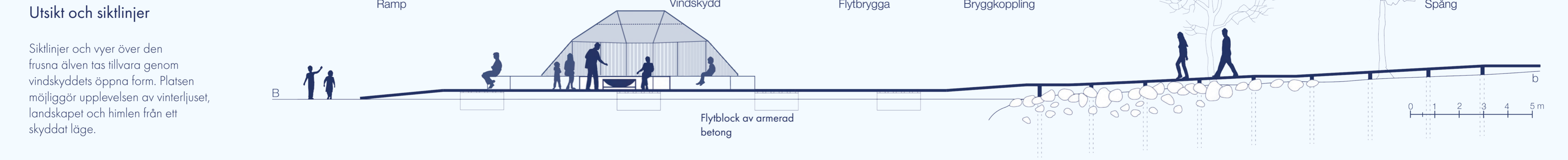
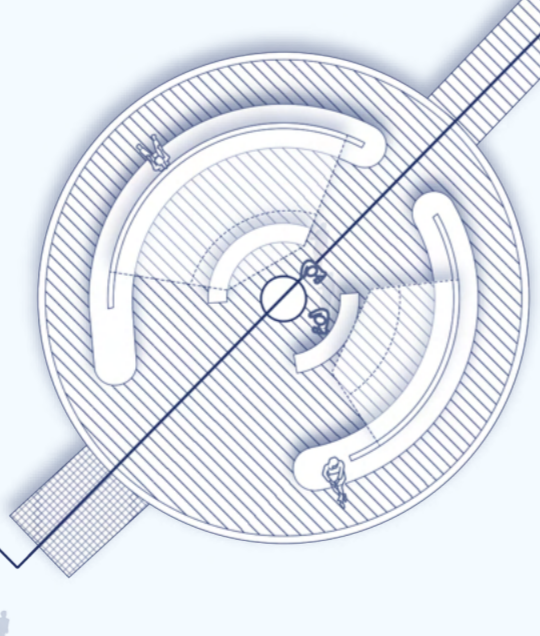
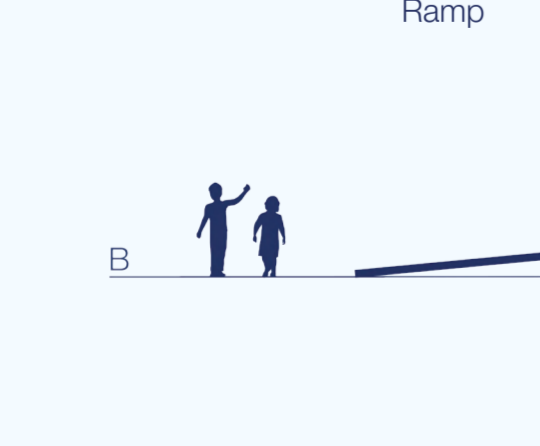
Vistelse i olika zoner

Bänkarna placeras i varierande avstånd till elden för att skapa olika grader av närhet, avskildhet och socialt rum. På så vis erbjuds sittplatser för både gemenskap och avskild vistelse (Hall 1966).

Utsikt och siktningslinjer

Siktningslinjer och vyer över den frusna älven tas tillvara genom vindskyddets öppna form. Platsen möjliggör upplevelsen av vinterljuset, landskapet och himlen från ett skyddat läge.

Material och formspråk

Elden som inspiration

Vindskyddets formspråk inspireras av kol, eld och brinnande vedträn som observerades under platsbesöket i Luleå. Träytorna behandlas med den japanska metoden Shou Sugi Ban, där träets yta förkolnas för att skapa ett hållbart och väderbeständigt material som samtidigt skapar kontrast mot vinterlandskapet.

